

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Гуманітарно-педагогічний факультет

Кафедра технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

тема:

**ДЕКОРАТИВНА КОМПОЗИЦІЯ «КВІТУЧИЙ СВІТ» ЗА ТВОРАМИ
МАРІЇ ПРИМАЧЕНКО У ТЕХНІЦІ ТЕКСТИЛЬНОЇ ПЛАСТИКИ**

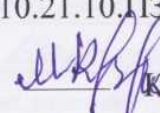
Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Спеціалізація «Художній текстиль»

Освітня програма «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво»

КвРДМ.021010.21.10.ПЗ

Виконала студентка 4 курсу гр. ДМ-21-1 Ксенія МАТВЕЄВА

Керівник: канд. пед. наук, доцент Лариса КОРНИЦЬКА

Нормоконтролер Оксана ПЯСТУК

До захисту допускаю:

В. о. завідувача кафедри технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва

 Олена САМБОРСЬКА

« 12 » червня 2025 р.

Хмельницький 2025

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет гуманітарно-педагогічний
 Кафедра технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва
 Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
 Галузь знань 02 Культура і мистецтво
 Спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
 Освітня програма Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво
 Спеціалізація Художній текстиль

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. завідувача кафедри Т.О. ДМ
Олена САМБОРСЬКА
04 квітня 2025 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Матвеев Кирил Владимирович

Прізвище, ім'я, по-батькові студента

1. Тема роботи Декоративна композиція "Квітучий світ" за творами Марії Тримахенко в техніці текстильної пластики
 керівник роботи Канд. тех. наук, доц Корнатушко Марина Анатоліївна

Прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання

Затверджено наказом ректора університету від 7 лютого 2025 р. № 23

2. Строк подання студентом роботи на кафедру 17.06-18.06.2025р.

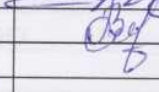
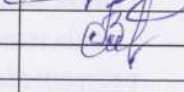
3. Вихідні дані до роботи техніка текстильної пластики
творчість Марії Тримахенко

4. Зміст пояснювальної записки Регуляційний розвиток сучасної текстильної; худ.-технологічної основи творів в техніці текстильної пластики. П'єсе та худ. образи об'єктування теми "Квітучий світ" за творами Марії Тримахенко. Хар.ка матеріалів та їх об'єктування, композиційна вираження технологічна послідовність виготовлення декоративної ком-ції ком-на хар.ка високаного твору. висновок. Список джерел. Додатки

5. Творча робота "Квітучий світ"

Назва художнього твору (виробу)

6. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Антиплагіат	Герніченко І.І.		
Нормоконтроль	Лявчук О.В.		

7. Дата видачі завдання 04.04.2025р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва розділу кваліфікаційної роботи	Строк виконання	Примітка
1	Вступ	28.04 - 02.05	викон.
2	1 розділ	03.05 - 16.05	викон.
3	2 розділ	19.05 - 26.05	викон.
4	Висновки, перелік посилань	27.05 - 28.05	викон.
5	Попередній захист	29.06. - 30.05	викон.
6	Перевірка на плагіат	02.06 - 04.06.	факт.
7	Нормоконтроль	05.06 - 10.06	викон.
8	Рецензування	13.06. - 16.06.	викон.
9	Захист	19.06 - 20.06.	викон.

Студент Ксенія МАТВЕЄВА
Підпис Ім'я, прізвищеКерівник Лариса КОРНИЦЬКА
Підпис Ім'я, прізвище

АНОТАЦІЯ

Тема кваліфікаційної роботи: Декоративна композиція «Квітучий світ» за творами Марії Примаченко у техніці текстильної пластики

Автор: здобувачка 4-го курсу гр. ДМ-21-1 Ксенія МАТВЕЄВА

Керівник: канд. пед. наук, доцент Лариса КОРНИЦЬКА

Обсяг пояснювальної записки: 60 с.; обсяг додатків: 10 с.

Ключові слова: декоративне мистецтво, декоративна композиція, текстильні техніки, текстильна пластика, Марія Примаченко

Кваліфікаційна робота виконувалась з урахуванням особливостей техніки текстильної пластики та використовуваних матеріалів для виконання декоративної композиції. Текстова частина складається зі вступу, двох розділів, висновків, переліку джерел посилання та додатків.

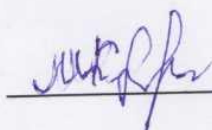
Перший розділ присвячений аналізу традицій та новаторства в мистецтві сучасного текстилю, включаючи історію його розвитку та художньо-технологічних особливостей виконання творів в техніці текстильної пластики.

Другий розділ визначає художньо-композиційні та технологічно-матеріалознавчі особливості виконання декоративної композиції «Квітучий світ» за творами Марії Примаченко, що охоплює розкриття ідеї теми «Квітучий світ» за творами Марії Примаченко; визначає матеріали, інструменти та калькуляцію витрат, технологічну послідовність виконання декоративної композиції «Квітучий світ» та надає їй композиційну характеристику.

Зроблено висновки щодо використання текстильної пластики у сучасних творах мистецтва, підведено підсумки щодо поставленої на початку роботи мети та результативність поставлених завдань.

Також, представлено перелік джерел посилання та додатки, в які винесено ілюстративний матеріал для підсилення текстової частини.

12.06.2025р.

Ксенія МАТВЕЄВА

ЗМІСТ

	С.
Вступ.....	6
1 Традиції та новаторство в мистецтві текстильної пластики.....	8
1.1 Історія розвитку традиційного та сучасного текстилю.....	8
1.2 Художньо-технологічні особливості виконання творів в техніці текстильної пластики.....	12
2 Художньо-композиційні та технолого-матеріалознавчі особливості виконання декоративної композиції «Квітучий світ» за творами Марії Примаченко в техніці текстильної пластики	22
2.1 Ідея та художньо-образне обґрунтування теми «Квітучий світ» за творами Марії Примаченко.....	22
2.2 Характеристика матеріалів, інструментів та калькуляція витрат щодо виконаної декоративної композиції «Квітучий світ» в техніці текстильної пластики.....	34
2.3 Технологічна послідовність виготовлення декоративної композиції «Квітучий світ» в техніці текстильної пластики	40
2.4 Композиційна характеристика та естетична оцінка виконаної декоративної композиції «Квітучий світ».....	48
Висновки.....	56
Перелік джерел посилання	58
Додаток А Сучасна текстильна пластика	61
Додаток Б Квіткові мотиви у творах Марії Примаченко	64
Додаток В Птахи у творах Марії Примаченко	66
Додаток Г Виконана декоративна композиція «Квітучий світ».....	70
Додаток Д Проект постеру до виконаної декоративної композиції	71

ВСТУП

Актуальність теми декоративної композиції в техніці текстильної пластики зростає в контексті розвитку сучасного українського мистецтва, де поєднуються традиції та інновації.

Художній текстиль має важливу роль у збереженні культурної спадщини водночас, відкриваючи нові простори для творчого самовираження художників-текстильників.

Вивчення художнього текстилю ХХ століття слугує основою для сучасних технологічних експериментів та акцентує увагу на пошуку «Великого стилю» в українському декоративному мистецтві актуалізує необхідність комплексного підходу до аналізу творів, що поєднують традиційні мотиви з новаторськими формами, що підтверджує і вказує на важливість розвитку українського текстилю як галузі, що постійно еволюціонує, адаптуючись до вимог часу.

Об'єкт дослідження – техніка текстильної пластики як вид декоративно-прикладного мистецтва.

Предмет дослідження – художньо-композиційні та технологічно-матеріалознавчі особливості виготовлення декоративної композиції «Квітучий світ» за творами Марії Примаченкоу техніці текстильної пластики.

Мета кваліфікаційної роботи полягає в обґрунтуванні художньо-композиційних і технологічно-матеріалознавчих особливостей декоративної композиції «Квітучий світ» за творами Марії Примаченкоу техніці текстильної пластики, її виготовленні відповідно до схарактеризованої технологічної послідовності та презентуванні на постері.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- дослідити історію розвитку техніки текстильної пластики;
- визначити художньо-технологічні особливості виконання творів в техніці текстильної пластики;
- розкрити ідею та обґрунтувати художньо-образний зміст теми декоративної композиції «Квітучий світ» за творами Марії Примаченко;

– охарактеризувати матеріали, інструменти та здійснити калькуляцію витрат на виконання декоративної композиції «Квітучий світ» за творами Марії Примаченко в техніці текстильної пластики;

– описати технологічну послідовність виготовлення декоративної композиції «Квітучий світ» в техніці текстильної пластики та виготовити його;

– охарактеризувати композиційні особливості декоративної композиції «Квітучий світ» в техніці текстильної пластики, дати їй естетичну оцінку та виготовити постер.

Основні положення та результати кваліфікаційної роботи узагальнено та висвітлено на V-й Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції: Сучасні тенденції підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва: теорія, досвід, проблеми ум. Вінниця; 31 жовтня 2024 року.

Результати кваліфікаційної роботи представлено в опублікованих тезах: «Невичерпні можливості для творчого самовираження у мистецтві художнього текстилю» [1], які увійшли до збірника наукових праць: Сучасні тенденції підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва: теорія, досвід, проблеми. м Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2024. Вип. 7. 352 с., С. 71-74 у співавторстві з Корницькою Л. А.

1 ТРАДИЦІЇ ТА НОВАТОРСТВО В МИСТЕЦТВІ ТЕКСТИЛЬНОЇ ПЛАСТИКИ

1.1 Історія розвитку традиційного та сучасного текстилю

Художній текстиль – це специфічна форма мистецтва, яка поєднує у собі традиційні техніки ткацтва та інноваційні підходи, дозволяючи митцям виражати свої ідеї через текстильні матеріали[2].

Текстильне мистецтво займає важливе місце у світі декоративного мистецтва, використовуючи такі матеріали, як тканини, нитки і волокна для створення художніх робіт. Це мистецтво виконує як функціональні, так і естетичні завдання і є невід’ємною частиною багатьох культур.

Маючи глибокі історичні корені, мистецтво художньої обробки та декорування текстилю передавалося з покоління в покоління і сьогодні включає в себе такі традиційні техніки, як ткацтво та вишивка, тканинна аплікація та сучасні експериментальні підходи. Ключовими характеристиками текстилю є його універсальність: текстиль може мати як практичне призначення, так і суто декоративне.

Термін «текстиль» (від лат. textiles – тканий, textum – тканина) у поєднанні зі словом «художній» визначає один із видів декоративного мистецтва, що об’єднує такі основні його напрями, як: ткацтво, вишивка, килимарство, ліжникарство, розпис на тканині, аплікація, вибійка, які зазвичай ототожнюються з гармонією візуального і тактильного відчуття і мають особливу притягальну силу завдяки поетичній наснаженості, що змінювалась упродовж століть [3].

Художники експериментують із різними техніками та матеріалами для створення текстур, узорів і кольорів, що може призвести до складних і багатоаспектних творів. У сучасному мистецтві текстиль також займає

важливе місце, а роботи текстильників часто являють собою скульптурні форми і активно використовують тактильні властивості матеріалів для досягнення сильних візуальних та емоційних ефектів.

Важливою частиною декоративно-ужиткового мистецтва України є художнє ткацтво. Ткані вироби завжди відігравали важливу роль у господарстві й побуті нашого народу. Різноманітні за призначенням та декоративним вирішенням народні тканини стали невичерпним джерелом творчих експериментів професійних художників [4].

Арт-текстиль розвивається в тісному взаємозв'язку з матеріалами, з яких він виготовляється. У минулі часи текстиль створювали з натуральних волокон: бавовни, вовни, шовку та льону, що надавало кожному з них специфічні характеристики, що впливало на технології й застосування в текстильному мистецтві. Сьогоднішні текстильні вироби нерідко використовують синтетичні матеріали – поліестер, нейлон та акрил, що відкриває нові можливості й ставить нові перспективи перед художниками.

Історія текстилю – це вражаючий шлях людської творчості, що простягнулася через тисячоліття та різноманітні культури. Наприклад, навіть у доісторичні епохи, зокрема в неоліті, люди вже виготовляли тканини з рослинних і тваринних волокон. Стародавні цивілізації, як Єгипет і Месопотамія, використовували текстиль не лише для одягу, але й у релігійних ритуалах, зокрема, льон, як сировина був переважним в Єгипті, тоді як вовна – в Месопотамії.

У часи Середньовіччя й Відродження текстильні технології удосконалювалися. З розвитком технологічних процесів виготовлення тканин провідними в Європі стали такі міста, як Флоренція та Фландрія, в яких виготовлялися розкішні тканини на зразок оксамиту та велюру.

Перехід від традиційного ручного та домашнього виробництва до машинного, фабричного масштабу розпочався в Англії в середині XVIII століття і протягом XIX століття поширився на інші країни Європи, США та Японію. Це явище стало основою промислової революції, що включала

запровадження робочих машин і механізмів у виробництво та транспорт, які змінили трудовий процес, зменшуючи залежність від ручної праці. Важливим етапом стало також формування самостійної галузі машинобудування.

У XX–XXI століттях текстильне мистецтво перетворилося на потужний інструмент у сучасному художньому світі, розширюючи свої межі завдяки впровадженню нових технік і матеріалів. Серед різноманітних видів художнього текстилю можна вирізнити такі техніки, як: ткацтво, клаптикова техніка, вишивка, килимарство, в'язання, художній розпис тканини та багатьох інших.

Коріння текстильної пластики як сучасної техніки, криються у цивілізаційній історії людства, коли текстиль уже використовувався як інструмент художнього вираження. У XIX століттях, під час індустріалізації, митці почали активно експериментувати з новими матеріалами, зокрема: пластиком, металом та синтетичними волокнами, поєднуючи їх із традиційними техніками.

Митці, які творили в царині художньої тканини, по-різному виражали утвердження народу як нації, прагнення України до волі[5].

У межах пластичної текстильної практики художники застосовують широкий спектр методів: шиття, ткацтво, валяння, фарбування, вишивку, активно комбінуюючи натуральні та синтетичні матеріали для досягнення унікальних текстур і візуальних ефектів. Наприклад, роботи Шейли Хікс демонструють поєднання традиційних технік з сучасними матеріалами, що підкреслює нові нетрадиційні напрями в текстильному мистецтві (див. додаток А, рисунок А.1). Техніки текстильної пластики створюють нові можливості в сучасному декоративному мистецтві, а художники використовують цю техніку для розширення виражальних меж і розвитку нових наративів.

Художній текстиль України двох останніх десятиріччів зазнав чималих змін. Значною мірою його сучасне обличчя сформувало явище, прояви та модифікації якого називали «новим гобеленом», «мистецтвом тканини»,

«мистецтвом волокна», «активною пластикою», «рухом мистецтва волокна» та ін.[6].

Техніка текстильної пластики являє собою багатогранність, що межує між мистецтвом і ремеслом. Об'єднуючи давні техніки з новітніми матеріалами та концептуальними ідеями, митці створюють витвори, які вражають своєю естетичною красою та культурною глибиною. Дослідження цієї техніки відкриває нові перспективи для розуміння еволюції сучасного мистецтва та підкреслює важливість текстилю як унікального засобу художнього вираження.

Крім того, різновиди текстильної пластики дозволяє митцям експериментувати з формами і текстурами, перетворюючи звичні буденні матеріали на захоплюючі художні твори. Це мистецтво не лише зберігає традиційні знання, але й відкриває нові шляхи для інтерпретації й розуміння сучасного декоративного мистецтва.

Текстильна пластика відкриває митцям нові горизонти для дослідження і створення нових прийомів художньої обробки текстильних матеріалів, пов'язаних з ідентичністю власного народу. Зокрема, творчість французької художниці Луїзи Борджуа, (див. додаток А, рисунок А.2), в якій поєднуються скульптура та текстиль, зосереджується на особистих переживаннях і психологічних аспектах людського буття. Величезні текстильні інсталяції польської художниці Магдалени Абаканович (див. додаток А, рисунок А.3), відбивають колективний досвід і вразливість людського існування. Такі роботи ілюструють, як текстиль може служити потужним інструментом для вираження глибоких концептуальних ідей.

Текстильна пластика справила значний вплив на сучасну мистецьку сцену. Художники, як-от Шейла Хікс і Магдалени Абаканович, активно розширюють можливості текстильного мистецтва, впроваджуючи інноваційні техніки та незвичайні матеріали. Скульптури Хікс вирізняються яскравістю та тактильною привабливістю, наголошуючи на чуттєвості текстильних фактур, тоді як роботи Магдалени Абаканович, виконані з різноманітних текстильних

і нетекстильних елементів, досліджують соціальні проблеми. Ці митці підкреслюють значущість текстильної скульптури як універсальної, й важливої форми мистецтва.

Отже, текстильна пластика є яскравим новаторським напрямом сучасного мистецтва. Поєднуючи безліч технік, включаючи вишивку, ткацтво, в'язання, гачкування, шиття, килимарство, ліжникарство, розпис на тканині, аплікацію, вибірку, валяння та фарбування, техніки з сучасними матеріалами, де художники часто використовують комбінацію цих технік для створення складних і багатошарових творів.

У наступному пункті цього розділу розглянемо детальніше художньо-технологічні особливості художньої обробки текстильних матеріалів й, зокрема, виконання творів в техніці текстильної пластики.

1.2 Художньо-технологічні особливості виконання творів в техніці текстильної пластики

Однією з художньо-технологічних особливостей художньої обробки текстильних матеріалів є виконання творів технікою вишивки. Художня вишивка як різновид декоративного мистецтва є найчутливішою та найдинамічнішою стосовно нових тенденцій часу. Вона найтісніше пов'язана з життям суспільства, його економікою, смаками, уподобаннями та світоглядними настроями [7].

Вишивка – це не просто техніка створення декоративних елементів на тканині; це складний, багатогранний і емоційно насичений вид мистецтва, що вміщує в собі досвід і традиції. Вона є глибоким проявом культури, в якій показується історія, звичаї та естетика народу. Це унікальна форма текстильної пластики, що, завдяки своїй структурі і використанню кольору, текстури та форми, пропонує глядачу візуальний досвід.

У ХХ столітті, коли вишивка потрапила під око професійних художників, вона перетворилася на самодостатній вид мистецтва, що детально досліджував свої виражальні можливості. Художники почали експериментувати з формами, фактурами та кольорами, створюючи вишивані панно, які виходили за межі традиційної функціональності. Це стало можливим завдяки усвідомленню текстури вишивки як елемента пластичного мистецтва, що дозволяє грати з об'ємами і простором у новий спосіб.

Текстильна пластика, зокрема вишивка, використовує особливий мову стібків, які об'єднуються в композиції, створюючи незвичні ритми і візуальні образи. Це може бути асоційовано з живописом, але має свої унікальні особливості: кожен стібок, кожен колір –це не просто елемент, а частина цілісної оповіді, що передає глибокі емоції та сенси. Вишивка, таким чином, наочно демонструє, як текстиль може бути предметом художнього дослідження, що перекладає ідеї на мову матеріалу.

В Україні вишивка перетворилася на потужну форму самовираження через образи природи і народної символіки. Вона виступала не тільки як декор, а й як відображення глибоких переживань, любові до рідної землі і прагнення зберегти національну ідентичність.

Виставки, присвячені вишивці, не лише підкреслювали важливість цього мистецтва, але й надавали молодим митцям можливість черпати натхнення з різноманітних джерел народного мистецтва. У результаті вишивка зайняла помітне місце в контексті українського національного стилю, встановлюючи міцні зв'язки між мистецтвом, культурною спадщиною та соціальними змінами, що відбувалися в суспільстві.

Вишивка в текстильній пластичності не лише відображає естетичні сенси, але також стає носієм ідеї, яка перетворює простий матеріал на джерело глибоких смислів. Вона об'єднує часи, традиції і новаторське бачення, відкриваючи нові горизонти як для минулого, так і для майбутнього.

Можна розглянути детальніше художньо-технологічні особливості виконання творів технікою вибітка. Наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. в

Україні домашній промисел вибійчаних тканин поступово згасав, що зумовлено розвитком промислового текстилю. Однак зберігалися окремі осередки, де ще виготовляли вибійки для одягу та предметів ужиткового призначення (переважно для сільського населення). З метражних тканин шили спідниці, ними підбивали керсетки та юпки. Ручним способом вибивали орнаменти на хустках, настільниках, наволочках, завісках та рушниках[8].

Вибійка – це не просто техніка оформлення тканини, а важливий культурний елемент, який тісно переплетений з історією та традиціями українського народу. Цей метод передбачає нанесення малюнків на матеріал за допомогою спеціальних штампів, що дозволяє створювати унікальні орнаменти та візерунки. Вибійка втілює в собі не лише естетичні якості, а й глибокий символізм, що відображає вірування, обриси природи і народні звичаї.

Своїм походженням ця техніка сягає XIX століття, коли українські майстри почали використовувати вибійку для декорування домашнього текстилю, одягу та святкових атрибутів. Кожен узор несе в собі певний зміст і розповідає про традиції, історію, утверджує зв'язок поколінь. Символіка малюнків, які використовуються у вибійці, часто пов'язана з природою, родючістю, сімейними цінностями, що робить цю техніку ще ціннішою в контексті української культури.

У сучасному світі вибійка знаходить нові форми вираження завдяки поєднанню традиційних мотивів з сучасними дизайнерськими ідеями та технологіями. Сучасні майстри не лише дотримуються старовинних технік, але й експериментують з новими матеріалами та методами виробництва, що розширює межі її застосування. Таким чином, вибійка стає не лише елементом народних ремесел, а й важливою частиною сучасного мистецтва і дизайну, що підсилює культурну ідентичність.

Вибійка також активно інтегрується в моду та інтер'єр, де її візерунки дарують відчуття національної самобутності. Одяг, прикрашений вибійкою, стає не лише естетичною, а й культурною ознакою, що нагадує про коріння,

традиції та цінності. У сучасних інтер'єрах вибійка перетворюється на символ стилю та індивідуальності, створюючи атмосферу затишку і зв'язку з минулим.

Вибійка – це не лише техніка декорування, а важливе культурне явище, яке сприяє збереженню традицій і розвитку нових форм мистецтва. Вона є поєднання між минулим і сучасністю, надаючи можливість кожному з нас глибше зрозуміти і відчувати багатство української культури. Вона активно використовується в сучасному дизайні, моді та інтер'єрах, посилюючи культурну ідентичність. Таким чином, вибійка є не просто технічною процедурою, а важливим культурним явищем, яке збагачує текстильну пластику і сприяє збереженню традицій в умовах сучасності.

Макраме (араб. – прикраса) – об'ємно-просторова композиція, створена в техніці мережива [9].

Макраме – це не просто техніка плетіння, а справжнє мистецтво, яке вимагає терпіння, уважності та майстерності. Її історія корениться в давніх цивілізаціях, таких як єгиптяни, греки та араби, де ця техніка використовувалася для виготовлення різноманітних текстильних виробів, що виконували як побутові, так і ритуальні функції.

Сучасне макраме переживає новий ренесанс, стаючи все популярнішим у світі декору та моди. Це пов'язано з відновленням інтересу до ручної праці та автентичності у виробках. Багато дизайнерів і ремісників експериментують зі стилями, формами та кольорами, створюючи вражаючі витвори, які здатні прикрасити будь-який простір. Макраме не лише додає текстури та об'єму інтер'єрам, але й живить естетичну насолоду завдяки своїм складним узорам та візерункам.

Ще однією важливою рисою макраме є його універсальність. Вироби з макраме можуть слугувати не лише декором, але й предметами побутового вжитку. Усі ці елементи підтверджують, як макраме поєднує естетику та функціональність, роблячи його особливо привабливим для сучасних споживачів, які цінують не лише красу, але й практичність.

Саме макраме – це не лише техніка, але й потужний засіб самовираження, котрий об'єднує в собі традиції минулого, креативність теперішнього і свідомий підхід до майбутнього. Завдяки своїй унікальній природі, макраме здатне надихати нові покоління художників та ремісників, які продовжують розвивати цю майстерність, а також дарувати людям можливість створювати справжні витвори мистецтва своїми руками.

Упродовж останніх п'ятдесяти років одним з найпопулярніших видів українського авторського текстилю є гобелен. В українському мистецтвознавстві до 60-х років ХХ ст. були в ужитку терміни «сюжетно-тематичний килим», «тематичний килим», які подекуди контекстуально можна застосовувати як синонімічні.

В актуальній вітчизняній художній і навчальній практиці, мистецтвознавчій лексиці впродовж майже півстоліття міцно вкоренився термін «гобелен»[10].

Гобелен – це вид текстильного мистецтва, що вирізняється своєю складністю, художнім вираженням і багатою історією. Він займає важливе місце в українському авторському текстилі через свою здатність поєднувати функціональність і естетику, а також зберігати й переосмислювати культурні традиції.

Історично, терміни «сюжетно-тематичний килим» та «тематичний килим» використовувалися для опису цього стилю текстилю, але з 60-х років ХХ століття поняття «гобелен» набула популярності і стала стійким вжитком у мистецтвознавстві. Сучасні гобелени виготовляються з урахуванням нових технік та матеріалів, включаючи натуральні, штучні та синтетичні волокна, що розширює палітру можливостей їх створення. Наприклад, такі прийоми, як «кругляння» і «деркання», дають гобеленам унікальні текстурні ефекти, що підкреслюють їхню художню цінність.

Гобелени можуть виступати не лише як декоративні об'єкти, але й виконувати функцію утеплення приміщень або зонування простору. Вони є «розповідачами» і «вчителями», здатні передавати ідеї та емоції завдяки своїй

образотворчій основі. Справжня майстерність в опануванні цього виду мистецтва полягає в умінні поєднувати традиції з інноваціями, що має особливе значення в українському контексті, де спадщина народного килимарства тісно переплітається з сучасними європейськими і світовими тенденціями.

Таким чином, гобелен, як своєрідна мікро картина, відображає взаємодію між живописом, народним мистецтвом і сучасними художніми течіями. Ця синтетичність підкреслює багатогранність гобелена як культурного феномену, де кожен твір стає частиною більшої мистецької історії. Відтак, гобелен формує не лише естетичне середовище, а й культурний діалог, важливий для розвитку текстильного мистецтва в Україні та поза її межами.

Художній текстиль стає важливим елементом сучасного мистецтва, поєднуючи традиційні техніки з інноваційними підходами, що відкриває нові можливості для художнього вираження. Мистецтво художнього текстилю, яке включає в себе ткацтво, вишивку, аплікацію та багато інших технік, осмислює історію і культуру, передаючи естетичні та функціональні завдання.

Здавна текстиль мав вагомим значення в побуті й господарстві, при цьому кожен з прийомів, щоб створити вироби, не лише виконував свою функцію, але й пропонував глибокі символи відповідно до традицій. Сучасні художники активно експериментують із новими матеріалами, такими як синтетичні волокна, для створення складних і концептуально багатшарових творів, які відображають дух часу та особисті переживання.

Художня вишивка та вибійка –це два елементи, які підкреслюють, як текстильна пластика здатна поєднувати в собі естетичні та культурні значення. Через вишивку митці досліджують і переосмислюють національну символіку, в той час як вибійка несе в собі традиції та відображає зв'язок між поколіннями.

Макраме, яке сьогодні переживає відродження, демонструє універсальність текстильного мистецтва та об'єднує в собі естетику і

функціональність. Гобелен, як самостійний жанр, стало важливою складовою українського декоративно-ужиткового мистецтва, поєднуючи у своїх складних текстурах та орнаментах культурні традиції й інноваційні ідеї.

Цей плідний взаємозв'язок між традиційними техніками та сучасними художніми концептами відкриває нові горизонти для текстильного мистецтва. Художній текстиль, виступаючи не тільки засобом естетичного вираження, але й потужним інструментом для дослідження соціальних, політичних та культурних аспектів сучасності, залишає важливий слід у мистецькому діалозі. Таким чином, художній текстиль стає важливою частиною культурної спадщини, яка постійно трансформується в контексті сучасного суспільства, відкриваючи можливості для нових інтерпретацій та експериментів. Це свідчить про його незмінну значущість у світі художнього мистецтва та розширює уявлення про текстиль як про потужний засіб комунікації і самовираження.

Український «рух мистецтва тканини» за відносно короткий період свого існування сформував власний досвід, продукуючи інноваційні та неупереджені художні концепції. Водночас, розвиток сучасного текстилю не відбувається у протиставленні чи відокремленні від традиційних форм, а, навпаки, передбачає органічне переосмислення та продовження спадщини.

Постійне прагнення митців до експерименту у створенні гобеленів, панно, просторових композицій у таких традиційних техніках, як ткацтво, вишивка, повсть, валяння, батик, колаж, аплікація, а також у відносно нових для українського мистецтва – «черпаному папері», печворку, квілті – засвідчує активний розвиток цього виду декоративного мистецтва, який дедалі частіше отримує міжнародне визнання на виставках, конкурсах і симпозіумах [11].

Текстильна пластика є самобутньою формою художнього вираження, яка поєднує текстильні матеріали з технологіями створення об'ємних структур. Основою цього напряму є здатність трансформувати звичайні тканини у мистецькі об'єкти за допомогою різних технічних прийомів.

Ключовим аспектом текстильної пластики є застосування матеріалів з різною фактурою – від шовку до джинсу. Їхня трансформація через обробку, складання, шиття або інші методи дозволяє створювати форми, що точно відповідають творчому задуму автора.

Особливу увагу приділено технікам моделювання і формотворення. Серед них – складання, в'язання, аплікація, склеювання та термоформування. Застосування цих підходів надає текстильним композиціям глибину, просторовість та інтенсивну виразність.

Також важливою складовою є опрацювання фактури та деталізації. Автори активно використовують тактильні й візуальні ефекти – рельєф, м'якість, шорсткість, глянець – аби передати емоційний зміст творів і викликати сенсорну реакцію глядача.

Крім того, текстильна пластика характеризується інтеграцією з іншими матеріалами – деревиною, металом, склом, пластиком – що розширює межі композиційних рішень, збагачуючи їх змістовно і візуально.

Ця динамічна художня практика відкриває широкі можливості для творчості. Її потенціал виявляється у створенні складних інсталяцій та скульптур, які об'єднують різні елементи й досягають високого рівня візуального та сенсорного впливу, перетворюючи буденні матеріали на мистецькі витвори.

Таким чином, текстильна пластика постає не лише як техніка, але як засіб відкриття нових естетичних парадигм у сучасному мистецтві. В її межах можливе поєднання численних технік – вишивки, печворку, в'язання, аплікації тощо.

Під час археологічних досліджень на території Луганської області були виявлені залишки жіночого одягу з бісерною вишивкою, що засвідчує давність традиції декоративного оформлення текстилю.

У техніці квілту працює українська науковиця, докторка мистецтвознавства Олена Шуміліна об'єднуючи елементи печворку, квілту, машинної та ручної вишивки, художниця створила масштабні панно «Зелений

янгол надії»(див. додаток А, рисунок А.4), натхненне естетикою українського бароко та «З життя лілей», побудоване на шовковистому блиску рельєфних поверхонь[12].

Зразком вдалого поєднання печворку та квілту є композиція Тані Власенко. Початково зшите з квадратних модулів панно було розрізане та зміщене по горизонталі й вертикалі, утворивши нові структури, обшиті червоною бавовною і наповнені, що створило ефект подушкоподібних фрагментів. Робота, експонована на підлозі як килим, відзначається динамікою, контрастом кольору та ритму. У композиції використано джинсові тканини з видимими швами, клепами, кишнями, гудзиками, доповнені машинною строчкою та англійськими написами. Геометрична впорядкованість поєднана з фактурною складністю, що надає деніму сучасного звучання(див. додаток А, рисунок А.5).

Сучасна українська аплікація є складним мистецьким явищем, яке об'єднує твори різного технічного та образно-стилістичного спрямування. Вона набула значного поширення у кінці 1990-х років, а впродовж 2000-х стала одним із провідних напрямів в українському авторському текстилі. Її популярність, імовірно, пов'язана із тяжінням до естетики бриколажу, що відповідає постмодерністським художнім засадам. Окрім того, принцип побудови композиції з фрагментів перегукується з «кліповою» свідомістю сучасної людини, що віддзеркалює фрагментарність сучасної культури.

Поєднання аплікації з іншими техніками, зокрема печворком, квілтом, колажем, асамбляжем, інсталяцією, а також з методами ткацтва, розпису тканини, валяння й вишивки, розширює художній інструментарій митців. До специфічних засобів аплікації належать техніки з використанням шнурів, стрічок, а також прозорих тканин, що дозволяє досягати глибини й тональної насиченості кольору.

Отже, текстильна пластика в сучасному українському мистецтві постає як багатомірне явище, що об'єднує традиційні техніки з новаторськими підходами, інтегруючи різноманітні матеріали та засоби художнього

вираження. Її розвиток засвідчує не лише глибокі історичні корені текстильної культури, а й відкритість до експериментів і діалогу з глобальними мистецькими тенденціями. Поєднання печворку, квілту, аплікації, вишивки, колажу та інсталяції формує потужний візуально-смісловий арсенал, який дозволяє митцям створювати складні, багатошарові твори, що резонують із проблематикою сьогодення. Таким чином, текстильна пластика утверджується як самостійна художня мова, здатна трансформувати буденне в символічне, рукотворне в концептуальне, а матеріальне – в естетичне.

2 ХУДОЖНЬО-КОМПОЗИЦІЙНІ ТА ТЕХНОЛОГО-МАТЕРІАЛОЗНАВЧІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ ДЕКОРАТИВНОЇ КОМПОЗИЦІЇ «КВІТУЧИЙ СВІТ» ЗА ТВОРАМИ МАРІЇ ПРИМАЧЕНКО В ТЕХНІЦІ ТЕКСТИЛЬНОЇ ПЛАСТИКИ

2.1 Ідея та художньо-образне обґрунтування теми «Квітучий світ» за творами Марії Примаченко

Народне мистецтво завжди дещо наївне, але завжди глибоко філософське. Народний фольклор, казки, оповідки, приказки і народне малярство – це виразники народного світобачення і світосприйняття, що віддзеркалюються у цих творах. Ці твори завжди насичені яскравими гіперболізованими образами, насичені народною мудрістю і повчальністю.

Такою була і глибоко народна й, водночас, яскраво індивідуальна творчість української, всесвітньо відомої художниці – Марії Примаченко.

Творчість Марії Примаченко – це яскрава особистість в історії українського образотворчого мистецтва, своєю творчістю вона відображає простоту та глибинність народної душі. Її роботи є перформансом (performance art) самої природи, втіленим в образах, що поєднують реальність та фантазію.

Твори художниці формують особливий світ, в якому природа, люди та фантастичні істоти переплітаються, створюючи унікальний простір для задумів, мрій і роздумів.

Творчість Марії Примаченко відносять до наївного мистецтва. Наївне мистецтво – один з напрямів примітивізму. Творчість Марії Примаченко вважають поєднанням конкретного мислення та інтуїтивного підсвідомого, що призводить до створення її фантастичного світу. Цей феномен мистецтва нагадує давні культові обряди, де робота з матеріалом сприймалася як

«матеріалізація дива». Відчуття форми, пропорцій і ритмів у її роботах свідчить про те, що Марія Примаченко розуміла «душу матеріалу», що є важливим прагненням художника – досягнути таємниці гармонії світу через його матеріалізацію в картині.

Творчість Марії Примаченко здатна викликати різні асоціації у глядача. Безумовно, головним фактором, що визначає неповторність мистецтва Марії Примаченко, є її рідкісний талант – саме завдяки своєму натхненному покликанню вона зуміла вловити і висловити інтонацію української культури, донести її теплий і людський тембр [13].

Майстерність Марії Примаченко пов'язана з давніми традиціями народного мистецтва, закладена у її любові до природи і базових елементах, які формують українську етнічну свідомість. Її творчість неможливо розглядати в ізоляції від народної культури, з якою вона тісно переплітається, звичаями та моральними засадами, переданими з покоління в покоління. Марія Примаченко вдало відроджує символи, що містять у собі колективну пам'ять або міфи, і перетворює їх у мистецькі твори, яким притаманне глибоке філософське осмислення.

Головною тематикою її творчості є світ живої природи, що проявляється в яскравих образах, сповнених символізму. На її полотнах можна побачити абсолютно неймовірні істоти – квіти, тварин, птахів, риб, які втілюють у собі це одухотворене відчуття природи, виявляючи давню міфологію й магію. Коли Марії Овксентіївни поставили питання, навіщо вона зображує у своїх роботах не існуючих тварин і квіти, вона відповідала: «Навіщо малювати їх такими, які вони є – вони і так красиві, а я свої малюю на радість людям. Так хочеться, щоб більше людей дивилися малюнки і щоб всім подобалися» [14].

Це поєднання традиційної народності та сучасної естетики надає її творам своєрідної унікальності. Марія Примаченко майстерно вплітає в свої твори елементи міфів і фольклору, органічно поєднуючи їх із сучасними художніми напрями, проте безупинно зберігаючи глибокий зв'язок із народним мистецтвом.

Однією з головних особливостей її творчості є кольоровий світ її робіт. У мистецькій техніці Марії Примаченко немає «професійних хитрощів». Вона зображувала свій дивовижний світ на звичайному ватмані, використовуючи звичайні пензлі, інколи зроблені власноруч. Зазвичай, основними матеріалами до малювання були гуаш та акварель. Велику перевагу художниця віддавала гуаші, що дозволяло їй досягати соковитих відтінків, які дихають життям. Кожен штрих, кожна пляма кольору в її роботах передає емоції, що виникають у процесі створення, і відображають її особисті переживання та душевний стан.

Особливість її малювання полягала у тому, що спочатку вона проводила лінію олівцем, трохи недбало окреслювала контури зображення, але згодом, з усією упевненістю накладала яскравий колір. Чистий соковитий колір відіграв важливу роль у її мистецтві. Вона не використовувала напівтони. Марію, як представницю народного мистецтва, приваблювали яскраві кольори, що перетворювали реальність у фантастичність, дещо наївно-дитячий казковий Світ.

Творчість Марії Примаченко вражає своєю інтуїтивною простотою. Художниця розуміла глибинні речі, які могли б залишитися непоміченими для більшості. Її малюнки не ілюструють поверхневу красу, а відображають глибинні філософські ідеї. Естетика її робіт базується на певній відокремленості від реального життя, що надає їй змогу по дитячому розкривати свої мрії та бажання, які ховаються десь у її підсвідомості.

Художниця не боїться монстрів своєї уяви, вона з ними грається. Що далі від правдоподібного, то вільнішою стає її рука, неймовірнішою колористика, складнішими підписи та коментарі [15].

Успіх Марії Примаченко пояснюється не стільки її технічною майстерністю, скільки глибоким духовним змістом її творів. Зображаючи свій фантастичний світ, вона шукала порозуміння між реальним та уявним, між буденністю і казковим світом. Це безперервне переплетення реальності та фантазії створює можливість бачити світ інакше, дозволяючи глядачеві

переживати радість та захоплення, а також заглиблюватися у власні думки й переживання.

Слід звернути увагу, що на зміну білому тлу творів 1930-х років у 1960-ті роки вона переходить на кольорове[15].

Творчість Марії Примаченко – це не лише про самовираження, а й про глибинну культуру народу побудовану на основі спільного багатовікового досвіду. Кожен її твір – це не лише форма художнього вираження, але й глибокий стосунок до традицій, культури та природи. Її твори виглядають як особливий Всесвіт, де створений нею Світ, вражає своїм казковим, фантастичним та чарівним змістом. Ця надзвичайна мистецька синергія надає її малюнкам незвичайної емоційної сил та глибин, запрошуючи глядача у свій наївно-дитячий світ мрій та фантазій, однак глибоко філософсько-зрілий.

Твори художниці вражають не тільки чистими яскравими кольорами, але й символікою, що відображає глибокі історичні корені та культурні традиції українського народу.

Особливе місце в її творчості займають квіти, які відображають казкову красу природи. Кожна зображена квітка – це своєрідна мова, що говорить про кохання, радість, смуток і пам'ять (див. додаток Б, рисунок) «Квіткові мотиви у творчості Марії Примаченко».

Наприклад, соняшник відображає достаток та позитивний дух українського народу, водночас як калина концентрує у собі і радість, і біль, стаючи метафорою історичної пам'яті. Калина, з її яскравими ягодами, символізує зв'язок між поколіннями та стійкість нації, а мальва уособлює жіночу чистоту, красу, вроду, молодість, слугує оберегом у нематеріальних культурних практиках і є окрасою будь якого українського подвір'я[16].

Як символ пам'яті у народній творчості виступають квіти маку. Водночас, в українській культурі мак є символом родючості, достатку та благополуччя. Квіти маку часто використовують у весільній обрядовості,

доповнюючи пишноту вбрання, ними також прикрашають весільні вінки, вважаючи, що вони приносять удачу.

Червоний цвіт маку – символ пишноти, розкоші, дівочої чистоти, молодості і краси. Разом з тим краса маку недовготривала, як дівоча краса. Цю квітку можна трактувати як багатозначний символ, що включає в себе теми сну, пам'яті, швидкоплинної молодості, а також родючості й достатку.

Народним символом життя і безсмертя людської душі, також є квіти барвінку – символу юнацької вроди і відповідає народному вислову: «нашому роду, нема переводу», тобто незнищенності роду та спадковості від батька до сина. У словах народних пісень вислів «як барвінок в'ється» означає, що хлопець готовий одружитися, як показано у творі Марії Примаченко «На чужий коровай очі не поривай», 1983 р (див. додаток Б, рисунок Б.1, б)[16].

В українській міфології та культурі часто згадується квіти волошки, що має декілька символічних значень. Вона часто асоціюється з любов'ю, ніжністю та вірністю. Також вважається, що квіти волошки приносять удачу та благополуччя. В українському фольклорі оспівується їхня блакитно-волошкова природна краса. Окрім того, волошка – це символ молодості, свободи і чистоти, адже її яскраві блакитно-сині квіти завжди привертають увагу та викликають позитивні емоції. Деякі традиції пов'язують волошку з магією – вважалося, що ця рослина може захищати від злих духів і негативної енергії. Вона також ілюструє зв'язок між людиною і природою, підкреслюючи важливість рослин у повсякденному житті та побуті українців.

Волошка в народі – це квітка життя, молодості, краси, скромності, простоти й доброти. Волошка – одна з дванадцяти квіток повного українського вінка, також їх вплітали у вінок надії (вінок надії – дівочий вінок для тих, кому не поталанило у коханні); вважалося, що любов прийде сама, якщо одягти такий вінок своєму обранцеві(див. додаток Б, рисунок Б.2)[16].

Символом чистоти, невинності та любові в українській міфології також вважаються квіти ромашки. Ця рослина асоціюється з простотою та спокоєм, а також може символізувати вірність і надію. У народних звичаях ромашка

використовувалася для обрядів, що стосуються кохання та родинних відносин. У поезії та фольклорі ця квітка часто символізує літо, радість та ніжну природну красу. Квіти ромашки поширені по всій Україні, у народній символіці – це квітка кохання, чарівне приворотне зілля. Також символізує дівочу скромність, простоту, дружбу й довіру, як показано в творі Марії Примаченко «Роки мої молоді, прийдіть до мене в гості», 1969 (див. додаток Б, рисунок Б.3) [16].

У творах Марії Примаченко присутні різні квіти. Вони взяті з багатой української квітучої природи, водночас декоративно стилізовані, що надає їм тієї дитячо-казкової незвичності, що присутня в її творчості.

Мистецтво Марії Примаченко – це не просто картини; це вікно у глибину української культури, де кожен елемент розкриває багатогранність народної душі. Творчість художниці не тільки зберегла, а й подарувала майбутнім поколінням образи, що втілюють у собі традиційні цінності та дають мистецький відгук на непрості соціальні процеси. Її творчість – це мистецтво, що прокладає невидимий місток між минулим і майбутнім у серці української душі.

Можна побачити, що на багатьох її картинах зображені птахи – це і голуби, що за уявленнями наших предків створили світ, і павичі – персонажі давніх щедрівок, і лелеки тотемні птахи слов'ян [17].

Птахів Марія Примаченко створює казковими істотами, часто квіткоподібними, з крилами-вишиванками, химерних форм, небачених обрисів. Вони завжди в неїдобрі, симпатичні, сонячній як видно у творах Марії Примаченко (див. додаток В).

Образ птахів у творчості Марії Примаченко є символом свободи, краси та піднесення. Вона створює дивовижні образи, що відображають не лише естетичні якості, а й глибокі міфологічні підтексти. Птахи в її картинах часто виступають як провісники, що несуть певні послання або символізують зв'язок між землею і небом. Їх форми створюють відчуття легкості і вишуканості.

Птахи – це невід’ємна частина квітучої природи, що існують у певному нерозривному тандемі.

Марія Примаченко майстерно зображує різноманіття птахів, серед яких одне зі значних місць посідає півень – символ життєвої сили і відродження, що надихає художницю на створення нових картин, сповнених барв та емоцій, які передають не лише красу природи, а й глибокі філософські роздуми про життя, її циклічність.

В народному епосі півень ніколи не зображується як домашній птах. Відокремлений він і від своєї природної супутниці – курки. Курка становить інтерес для міфу й ритуалу лише у зв’язку із символом світового яйця. Головна функція півня – виразно магічна. Він «піє» час: визначає межі нічного, дійового часу доби – від опівночі до ранкової зорі. Звідси і кольорові забарвлення півня: чорний – нічний, опівнічний; сірий – досвітній; червоний – ранкової зорі; білий – сонячного саява. Тому, з погляду традиційно-народної логіки, міфологічно і магічно півень не входить до групи домашніх птахів. Півень – вартовий «правильного», космічного, а не хаотичного часу (отже, й світобудови). Недаремно хтонічний антисвітописується як світ, «де півні не співають» і часової впорядкованості в тому світі немає [18].

Найчастіше півень у народних уявленнях – сонячний птах. Він є захисником живих, а також символом воскресіння і нового життя як показано у творі Марії Примаченко «Півні» 1976 р. (див. додаток В, рисунок В.3) [19].

Півень у творчості Марії Примаченко – це не лише символ життєвої сили і відродження, але й уособлення ранкової енергії, нових починань і радості. Його яскраве пір’я, що вирізняється різноманіттям кольорів, відображає багатство української природи та культури. Півень часто асоціюється із сімейними цінностями, захистом роду, а також є свідком переходу від темряви до світла, що несе надію на краще.

Образи птахів в українській культурі є глибокими та багатограними. Надихаючись світом птахів, зокрема образом півня, Марія Примаченко передає у своїх полотнах потужний емоційний заряд, за допомогою якого вона

прагне донести глядачеві не лише естетичну красу, але й глибокі усвідомлення про ідею відродження, взаємозв'язок людини і природи, а також неперервність життєвих циклів. Півень, представлений у її творчості, стає символом натхнення, адже він наводить художницю на роздуми про трансформацію, зміни та нові горизонти, які відкриваються перед людиною.

Птахи символізують повітряну стихію, а повітря, як відомо, легке й може проникати всюди. Птахи – ширяючі в небі, є ніби проміжною ланкою між земним і небесним світами. Щодо водоплавних птахів, то вони поєднують аж три світи, додаючи ще й водну стихію. Вони володіють таємницями чарівного зілля, живої та мертвої води, знають напрям грозових і градових хмар. Прилітають на подвір'я, де щойно народилася дитина, й віщують немовляті майбутню долю. Як душі пращурів, вони знають усе[19].

Глибокий міфологічний символ у творчості Марії Примаченко втілює й образ зозулі, який переплітає в собі елементи мудрості, мандрівок і життєвої трагічності. Зозуля, як пташка, що кукує у лісі, стала символом не лише літа та радості, але й примарного передчуття, яке може віщувати майбутнє. В українському фольклорі зозуля спостерігала людські долі, несучи їм знаки, що могли сповістити навіть про небезпеку.

У міфологічних уявленнях українців зозуля постає як провісниця, яка несе всезнання про людські долі. Завдяки своїй природі вона наче приходить на допомогу людям у важкі часи, оповідаючи про лихо та смуток. Крізь незмінну мелодію її кування приховано страждання, яке свідчить про втрати: мати оплакує сина, сестра брата, а кохана свою любов. Так, образ зозулі в мистецтві Примаченко відображає жіночу сутність, її страждання й силу, змушуючи глядача зазирнути у глибини своєї душі і зрозуміти цілковиту природу непереборного зв'язку між живими та мертвими.

Марія Примаченко черпала натхнення з найдавнішого фольклору, вбираючи до своїх картин елементи народних легенд та повір'їв. Зозуля, що є символом не лише літа, але й «без особності», «безрідності», відображає стан душі людини, що відчуває втрату і самотність.

Крім того, естетичне втілення зозулі в творах Примаченко може бути проілюстроване її кольоровою палітрою. Сива зозуля зі своєї сірості символізує перемішування світла та темряви, життя і смерті. Це своєрідне поєднання сприяє створенню образу містичної істоти, яка спостерігає за всім живим. Через цю призму, картини Марії Примаченко спонукають глядача зануритися у світ символів, переосмислюючи традиційні уявлення про життя та смерть, втрачену любов і спогади.

Зозуля – має світло- чи брунатно-сіре оперення; кладе яйця в чужі гнізда: за однією з легенд, зозуля хотіла звити гніздо на Благовіщення, коли ще жодна птиця не в'є гнізда, за що Бог її покарав, тому вона свого гнізда й досі не має; однак, здавна виступає віщункою життя(див. додаток В, рисунок В.5)[20].

Образ зозулі у творчості Марії Примаченко адекватно відобразив вічне питання: чи можливе перевтілення душі? Чи здатна вона жити в інших формах, або ж зозуля є просто нагадуванням про те, що все змінюється, і залишає лише спогади? Утворюючи мости між світами, між мертвими та живими, зозуля виконує роль проводиря, завантажена тисячолітнім знанням про життєві цикли. Образ зозулі не тільки народний символ, а й міфологічна істота, із зануренням у глибоку символіку. Марія Примаченко створила багато картин із зображенням зозулі, що стали вікном у глибину людської душі, запрошуючи зрозуміти себе та оточуючий світ через призму страждання, втрати і надії.

Любов до Батьківщини в українських поезіях асоціюється із землею і тим, що росте й живе на землі, зокрема із птаством, яке стереотипно прив'язане до України: ластівками, соловейками, лелеками[21].

Образ лелеки (див. додаток В, рисунок В.6) у творчості Марії Примаченко також є глибоко символічним, бо цей птах в українській культурі помітний як частина національної самосвідомості, а сам образ має дуже глибокі асоціативні значення успіввідношенні з народженням і материнством, родинними цінностями, щастям і добробутом.

Саме давні вірування, які збереглися в легендах, стали основою формування символу лелеки, що репрезентовано в українській культурі

паралелями між лелекою та зародженням нового життя. Численні дослідження науковців свідчать, що символи «зберігають етнічний код нації» і, що «асоціативні відповіді ніколи не є випадковими»[22].

Цей птах асоціюється перш за все з народженням дитини. В умовах української культури лелека вважається вісником нового життя. Це уявлення має глибокі корені в народних звичаях та легендах, де лелека часто зображується як птах, який приносить дітей у родини. Таким чином, Марія Примаченко вдало використовує цю символіку, аби підкреслити значення родинності, тепла домашнього вогнища та духовного зв'язку між поколіннями.

Окрім того, лелека в творчості Марії Примаченко має яскравий колірний опис – зазвичай це білий птах. Білий колір символізує чистоту, доброту та надію, що відображає у загальному позитивні емоції. Лелека також звертається до теми жіночості й материнства, що, безумовно, є важливими аспектами творчості художниці. Її роботи часто передають емоційну глибину, що пов'язана з материнським почуттям захисту і піклування про дітей. Використовуючи образ лелеки, Марія Примаченко підкреслює важливість родинних цінностей, щасливого дитинства та любові, що є основою благополуччя в сімейному житті.

Загалом, образ лелеки в творчості Марії Примаченко стає не просто елементом композицій її творів, а є символом, що відображає глибокі культурні, моральні та духовні цінності українського народу, транспонуючи їх у візуальну образність. Лелека в мистецтві цієї художниці стає символом національного духу, материнства та початку нового життя.

Також, в українській народній творчості часто фігурує велична пташка павич(див. додаток В, рисунок В.7). Павич є одним із таких птахів, який у багатьох культурах асоціюється з красою, багатством і навіть безсмертям.

Павич (жар-птиця) –у народній творчості – казковий птах сонячного царства із сліпучо-золотавим, мов жар, пір'ям (тому птаха називають ще золотою птицею); одного його пера досить, щоб освітити весь казковий сад;

чародій краде Жар-Птицю, але не вбиває її, бо це сила природи, що постійно відроджується; Павич встигає знести яйце, і саме сонце постає яйцем, що його поклала птаха-павич; символ щастя, чогось величного, ідеального; чар-перо Павича завжди приносить удачу, щасливу долю[23].

Марія Примаченко, надихаючись образами птахів, часто у своїх творах зображувала павича, особливо величного та яскравого красеня. Цей птах, окрім своєї незрівняної краси, володіє величезним символічним значенням. Павичі, завдяки своїм розкішним кольорам та довгому, яскраво забарвленому пір'ю, стали символом життєвої сили, радості та відродження. Не випадково цей птах часто зображується вдень, коли він показує своє розкішне пір'я, ніби розкриваючи перед нами всю красу природи. Павич, як символ сонячної енергії у творах Марії Примаченко, посідає одне із значних місць її творчості, наповнюючи їх енергією та позитивом. Павич в народних казках зображується як царська птаха, як невід'ємна частина райського саду, символ неперевершеної краси.

Привабливість павича та його символіка в мистецтві можуть бути пояснені не лише його красою. Павич – це птах добробуту і процвітання, також несе в собі символіку любові та гармонії. В українській культурі павич часто зображується на весільних рушниках як символ молодості та щасливого сімейного життя.

Павич, як створіння, яке, здавалося б, може літати, але часто прогулюється по землі, вражаючи нас своєю неперевершеною грацією, символізує єднання небесного та земного, духовного і матеріального, де мрії й прагнення людей можуть бути втілені у реальності.

Марія Примаченко, як народна художниця, використовує образ павича, щоб виразити своє захоплення природою і красою. Її роботи вражають своєю яскравістю, а павичі, зображені на її полотнах, сприймаються майже як магичні істоти, які втілюють в собі прагнення до довершеності та незвичайності. Павичі в її творах зображуються у буянні пишних квітів, що ще більше

підкреслює їх розкіш і створює атмосферу щастя та благополуччя(див. додаток В, рисунок В.7).

Павич, в образотворчому мистецтві Марії Примаченко, стає не лише символом краси, але й глибоким культурним знаком, який мимовільно запрошує глядача зануритись у багатогранний світ символіки, пов'язаної з цим чудовим птахом. Художниця, усвідомлюючи магічну силу цього птаха, підносить образ павича на новий рівень, проголошуючи його не просто складовою композиції, об'єктом стилізації, а справжнім носієм метафоричних сенсів.

Павич у творчості Марії Примаченко, завдяки своїм унікальним рисам став символом весняного розквіту, вічності і добробуту, що втілює прагнення людей до краси й гармонії у світі, який часто здається хаотичним і складним. Усередині образу павича криється сподівання на відродження, новий початок і здійснення мрій. Творчість Марії Примаченко, в свою чергу, доводить, що навіть у простих образах природи можна знайти великий і значний сенс.

Уявлення про павича в народному мистецтві є надзвичайно багатогранним, і творчість Марії Примаченко є прекрасним прикладом того, як цей образ отримує нове дихання у її творах, зберігаючи в собі традиційні мотиви і символіку привабливості та краси. У її творчості павич стає не просто птахом, а й метафорою людських сподівань, що прагнуть до вищого, до незабутнього. Тож, споглядаючи картини Марії Примаченко, ми відчуваємо ті неповторні миті радості та натхнення, які дарує нам природа через своїх великих представників – павичів, що живуть у наших мріях(див. додаток В, рисунок В.8).

В українській народній традиції птахи і звірі наділялися певним символічним змістом. Кожне зображення має своє значення. Тож розглянемо символіку в контексті з творчістю Марії Примаченко в таблиці 2.1.1.

Таблиця 2.1.1– Символи та їх значення у творчості Марії Примаченко

Символ	Значення	Джерело натхнення
1	2	3
Сонце	Життя, тепло, енергія	Народні орнаменти, писанки
Птахи	Свобода, духовність	Вишивка, народні казки
Звірі	Добро і зло, фантастичні уявлення	Міфологія, народні легенди
Квіти	Краса, гармонія природи	Вишивка, декоративне мистецтво

Отже, здійснивши аналіз творів Марії Примаченко виникла ідея щодо створення декоративної композиції «Квітухий світ» у стилі наївного мистецтва в техніці текстильної пластики.

Наївність у творчості Марії Примаченко проявляється в її простому, але водночас глибокому і щирому вираженні світу. Її роботи відрізняються простотою форм, яскравими кольорами, відсутністю академічної перспективи, а також звертанням до казок, легенд та фольклору. Ці елементи створюють унікальний світ, який надихає і викликає сильні емоції у глядача.

Тому, надихаючись яскравим, непересічним, дещо наївним, але глибоко народним мистецтвом Марії Примаченко визріла ідея створення декоративного панно «Квітухий сад» у техніці текстильної пластики.

2.2 Характеристика матеріалів, інструментів та калькуляція витрат щодо виконаної декоративної композиції «Квітухий світ» в техніці текстильної пластики

Створення текстильної декоративної композиції «Квітухий світ» за творами Марії Примаченко у техніці текстильної пластики вимагає ретельного підбору матеріалів, які б відповідали концепції твору, забезпечували необхідні естетичні та технологічні характеристики, а також відображали стилістичні

особливості народного мистецтва. У цьому контексті вибір основи та текстильних матеріалів є ключовим етапом, що визначає якість та виразність кінцевого результату.

Основним матеріалом для виконання текстильної композиції обрано щільний нетканий матеріал – фетр (див. рисунок 2.2.1), виготовлений шляхом валяння вовни.

а) фетр для основи

б) фетр для елементів композиції

в) швейні нитки

Рисунок 2.2.1 – Основні матеріали для виконання декоративної композиції «Квітучий світ» в техніці текстильної пластики

Фетр характеризується високою міцністю, гігроскопічністю та стійкістю до зношування. Ці властивості забезпечують довговічність виробу та зручність у роботі з ним. Крім того, фетр має щільну структуру, добре тримає форму та легко піддається обробці, що дозволяє створювати чіткі контури деталей та об'ємні форми.

Крім того, використання натуральних матеріалів відповідає екологічним тенденціям сучасного мистецтва та підкреслює зв'язок з народними традиціями, що є важливим аспектом у контексті творчості Примаченко.

Таким чином, вибір такого текстильного матеріалу як фетр для створення декоративної композиції «Квітучий світ» є результатом поєднання естетичних та технологічних міркувань. Обраний матеріал забезпечує необхідні

властивості для реалізації задуму, дозволяє відтворити стилістичні особливості творчості Марії Примаченко та сприяє створенню цілісного, виразного художнього твору в стилістиці народного наїву.

У процесі створення текстильної декоративної композиції «Квітухий світ» використовувались наступні інструменти (див. рисунок 2.2.2), зокрема:

а) ножиці

б) клейовий пістолет

в) голка

г) шпильки

Рисунок 2.2.1–Інструменти, що використовувались для виконання декоративної композиції «Квітухий світ» в техніці текстильної пластики

Перед початком роботи необхідно підготувати всі необхідні інструменти та перевірити їх справність. Це дозволить уникнути непередбачених ситуацій під час створення композиції.

Нижче наведено таблицю інструментів, які використовувались у ході створення текстильної декоративної композиції «Квітухий світ», з описом їх призначення та особливостей (див. таблицю 2.2.1).

Таблиця 2.2.1–Інструменти, що були необхідні для виконання текстильної декоративної композиції «Квітучий світ»

Інструменти	Призначення	Особливості використання
1	2	3
Ножиці для тканини	Різання тканини з високою точністю	Спеціальні ножиці з гострими лезами, призначені для чистого розрізу тканини без пошкодження волокон. Важливо використовувати окремі ножиці для тканини, щоб уникнути затуплення лез.
Клейовий пістолет	З'єднання елементів композиції без шиття	Використовується для швидкого та надійного кріплення елементів композиції до основи. Підходить для фіксації декоративних деталей аплікацій. Необхідно дотримуватись обережності під час роботи з гарячим клеєм.
Голки	Ручне шиття та вишивка	Різноманітні типи голок використовуються залежно від товщини тканини та типу ниток. Важливо обирати голки відповідного розміру та форми для забезпечення якісного шиття та вишивки.
Шпильки швейн	Маркер для тканини	Допомагають утримувати елементи композиції на місці під час підготовки до з'єднання. Важливо використовувати з гострими кінцями, щоб уникнути пошкодження тканини.
Маркер для тканини	Тимчасове нанесення розмітки на тканину	Спеціальні маркери або крейда, які дозволяють наносити лінії та позначки на тканину. Допомагає у точному розміщенні елементів композиції.

Ретельний добір інструментів став запорукою якісного виконання декоративної текстильної композиції. Кожен інструмент має своє специфічне призначення та впливає на кінцевий результат та якість роботи.

Використання якісних інструментів забезпечує точність, ефективність та довговічність роботи. Наприклад, гострі ножиці дозволяють уникнути пошкодження тканини, а надійний клейовий пістолет забезпечує міцне з'єднання елементів.

Під час роботи з інструментами важливо дотримуватись правил техніки безпеки. Наприклад, використовуючи клейовий пістолет слід обирати відповідний температурний режим, а в роботі з голками – бути обережним, щоб уникнути травм. Після завершення роботи інструменти слід зберігати в спеціально відведеному місці. Це забезпечить їх довговічність та готовність до подальшого використання.

Таким чином, правильний вибір матеріалів та належне використання інструментів є невід’ємною частиною процесу створення декоративної текстильної композиції. Вони забезпечують не лише технічну якість, але й сприяють реалізації творчого задуму.

Калькуляція витрат є важливим етапом у процесі створення будь якого художнього твору. Вона дозволяє не лише оцінити фінансові витрати, а й оптимізувати використання необхідних матеріалів для його створення. У цьому контексті важливо враховувати не лише прямі витрати на сировину та інструменти, а й можливість повторного використання залишків матеріалів, що сприятиме зменшенню подальших витрат.

Основним матеріалом для створення декоративної композиції як вже зазначалося вище був фетр – щільний нетканий матеріал. Тож основні витрати припадають саме на придбання фетру, що є базовим матеріалом під час виготовлення декоративної композиції в матеріалі.

Також для виконання декоративної композиції потрібно мати й інструменти, такі як ножиці, клейовий пістолет, голки, що є необхідними для виконання різних етапів роботи, від нарізання матеріалів до їх обробки та фіксації, а також допоміжні матеріали, зокрема клей, що використовувався для з’єднання елементів композиції з основою.

Нижче представлена таблиця калькуляції витрат (див. таблицю 2.2.2) на виготовлення декоративної композиції «Квітучий світ» в техніці текстильної пластики, що включає розрахунок витрат на матеріали, інструменти, допоміжні засоби.

Таблиця 2.2.2 –Розрахунок матеріальних витрат на виготовлення декоративної композиції «Квітучий світ» в техніці текстильної пластики

Матеріали та інструменти	Одиниця виміру	Кількість	Ціна за одиницю (грн.)	Загальна вартість (грн.)
1	2	3	4	5
Фетр	м ²	1	50	50 грн.
Бавовняні нитки	Одна шпулька	1	5	5грн.
Клей для тканини	Мл	2	5	10грн.
Ножиці	шт	1	100	100грн.
Клейовий пістолет	шт	1	300	300грн.
Голки (набір)	шт	1	50	50грн.
Папір для виготовлення лекал	аркуш	10	3	30грн.
Разом				550

Загальна вартість витрат на виготовлення декоративної композиції «Квітучий світ» в техніці текстильної пластики складає 550грн.

Отже, детальна калькуляція витрат дозволила оцінити матеріальні фінансові затрати задля створення декоративної композиції, які входять до загальної вартості виконаної композиції.

У вартість будь якого художнього твору входить як матеріальні затрати, так і майстерність виконання, якість та оригінальність ідеї. Враховуючи матеріальні витрати на виконання декоративної композиції «Квітучий світ» в техніці текстильної пластики, що складає 550грн. та оцінка затрат часу, майстерність автор оцінює 500 грн, що разом складає вартість твору 1050 грн.

2.3 Технологічна послідовність виготовлення декоративної композиції «Квітучий світ» в техніці текстильної пластики

Технологічна послідовність виготовлення декоративної композиції «Квітучий світ» в техніці текстильної пластики ґрунтується на чіткому дотриманні етапів, що забезпечують реалізацію авторського задуму та художньо-образного втілення композиції. Цей процес є не лише виконанням окремих операцій, а й послідовною трансформацією творчої ідеї у матеріальний об'єкт декоративно мистецтва. В умовах роботи з текстилем, як основним матеріалом, ключовим є гармонійне поєднання кольору, фактури, форми, що вимагає глибокого розуміння як художніх, так і технологічних аспектів.

Кожен етап створення текстильного твору передбачає комплекс дій – від розробки ескізу до остаточної презентації об'єкта і потребує ретельного планування, уважності до деталей та дотримання правил техніки безпеки.

Особливість роботи, у ході виконання декоративної композиції на основі творів Марії Примаченко, полягає у стилізованому трактуванні образів, декоративності форм, яскравості палітри та водночас збереженні цілісності композиції, що є яскравим прикладом декоративності, зазвичай, в народному мистецтві [24].

Підготовка основи – фону, є ключовим етапом у створенні декоративної композиції «Квітучий світ», що визначає загальну естетику та сприйняття готового виробу. Цей процес включає вибір відповідного текстильного матеріалу під фон композиції та підготовку колірної палітри матеріалу, яким для матеріального втілення кваліфікаційної роботи є фетр, для подальшого формування з нього необхідних елементів композиції та розмітку композиції на основі фонового полотна та обраного ескізу.

Саме тому технологічна послідовність у виконанні твору повинна бути не лише логічною, але й творчо адаптованою до індивідуального стилю автора (див. рисунок 2.3.1).

Рисунок 2.3.1–Етапи виконання декоративної композиції в матеріалі

Вибір матеріалу для фону залежить від концепції твору, техніки виконання та бажаного візуального ефекту. Для виконання декоративної композиції «Квітучий світ» в техніці текстильної пластики обрано суцільне фетрове полотно темно зеленого кольору (див. рисунок.2.3.2). Цей колір гармонізує з основною палітрою композиції, підкреслюючи її елементи та створюючи бажаний природньо-квітковий настрій.

Рисунок 2.3.2 – Фетрове полотно на основу декоративної композиції

Розмітка композиції на підготовленій основі наступним важливим кроком. Використовуючи ескіз як орієнтир, необхідно перенести основні контури композиції на основу. Для цього застосовують спеціальні маркери або крейду, які легко видаляються після завершення роботи. Розмітка повинна бути точною та відповідати пропорціям ескізу, що забезпечить правильне розташування всіх елементів композиції та їх гармонійне поєднання.

Виготовлення декоративних елементів є ключовим етапом у створенні декоративної композиції, що надає естетичної виразності та індивідуальності твору. Цей процес включає вирізання, зшивання та кріплення елементів композиції з кольорового фетру, таких як квіти, птах та декоративні елементи, з урахуванням обраної техніки та матеріалів.

Отже, підбір основи для фону декоративної композиції та вибір кольорової гами матеріалу (у нашому випадку фетру), точного перенесення рисунку ескізу на робочу поверхню –етап (див. рисунок.2.3.3), що створює підґрунтя для подальшого творчого процесу та визначає якість і виразність готового текстильного твору.

Рисунок 2.3.3 – Ескіз майбутньої роботи в матеріалі

Однак, початковим етапом щодо їх виготовлення є підготовка шаблонів для вирізування декоративних елементів з фетру. Шаблони можуть бути виготовлені з картону або щільного паперу, що дозволяє багаторазове використання та забезпечує точність форм елементів композиції. Використання шаблонів сприяє уніфікації елементів та полегшує процес вирізання.

Вибір матеріалу для виконання декоративних елементів залежить від бажаного ефекту та технічних характеристик тканини. Для створення квітів декоративної композиції «Квітучий світ» використовувався фетр, що легко піддається формуванню та зберігає необхідну пластику та об'єм.

Процес вирізання декоративних елементів вимагає точності та акуратності. Використання гострих ножиць забезпечує чисті краї елементів композиції.

Кріплення декоративних елементів до основи може здійснюватися різними способами, залежно від обраної техніки та матеріалів. Нашивання елементів вручну або за допомогою клейового пістолету забезпечує надійне

з'єднання з основою текстильного полотна (див. рисунок.2.3.4). Кріплення елементів за допомогою спеціального термопістолету є швидким методом що підходить для фіксації дрібних деталей.

Рисунок 2.3.4 – Етапи виконання пір'я птаха

Особливу увагу слід приділити розташуванню декоративних елементів на основі. Композиційне розміщення елементів повинно відповідати загальному задуму, забезпечуючи гармонійне поєднання форм елементів композиції, їх кольорів та текстур. Важливо враховувати баланс між заповненими та вільними просторами, щоб уникнути перевантаження композиції та забезпечити її візуальну рівновагу.

Тож, виготовлення декоративних елементів композиції (див. рисунок2.3.5) є тривалим процесом, що вимагає технологічної майстерності, ретельного виконання, точності та творчого підходу. Від вибору матеріалу, техніки кріплення та композиційного розміщення елементів залежить кінцевий результат, що визначає естетичну привабливість виконаної текстильного декоративної композиції.

Рисунок 2.3.5 – Етапи декорування хвоста птаха

Як самостійний декоративний елемент або в поєднанні з іншими техніками для досягнення більш складного візуального ефекту може застосовуватися вишивка. Вишивка також є ефектним засобом створення декоративності. Використання техніки вишивки бісером, дозволяє створити текстуровану поверхню та підкреслити окремі елементи композиції, а саме: формувати пластику квітів, підкреслити та надати виразності птахові.

Застосування вищезазначених технологічних прийомів дозволяє досягти візуальної виразності та складності композиції (див. рисунок.2.3.6).

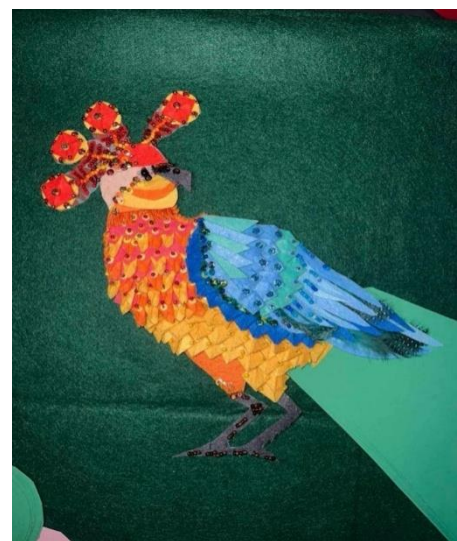
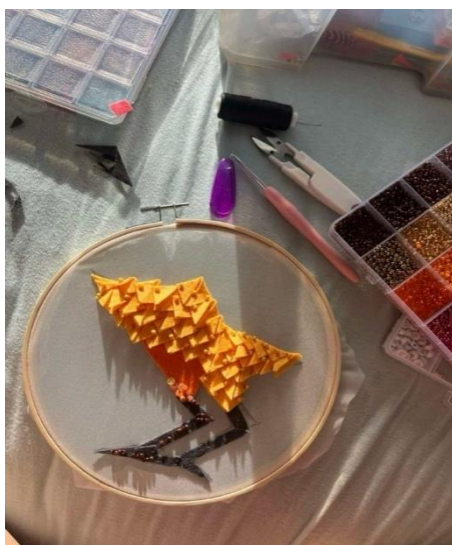

Рисунок 2.3.6 – Етап кріплення елементів на основу

Таким чином, створення об'єму та рельєфу в текстильній декоративній композиції «Квітучий світ» є складним процесом, що вимагає ретельного планування та творчого підходу. Пластичності та виразності, підкреслюючи художній задум та забезпечуючи естетичну привабливість готового виробу.

Після виконання усіх об'ємних елементів композиції та розміщення їх на своїх визначених місцях, настає етап їх фіксації на підготовленій основі.

Остаточна фіксація декоративних елементів є критично важливою для збереження цілісності композиції. Після завершення основного декорування необхідно перевірити надійність кріплення всіх елементів. У разі виявлення нестійких деталей слід здійснити додаткове закріплення за допомогою клейового пістолета. Особливу увагу слід приділити елементам, що виступають за межі основної площини, оскільки вони найбільш схильні до механічних пошкоджень.

Рисунок 2.3.7 – Етапи оформлення виконаної композиції в раму

Підготовка виконаної декоративної композиції до презентації включає наступні кроки:

- по-перше, необхідно забезпечити чистоту виробу: видалити залишки клею, ниток,пилу та інших забруднень;
- по-друге, слід вирівняти всі елементи композиції, при необхідності надати елементам композиції бажаної форми та об'єму;
- по-третє, важливо забезпечити належне оформлення декоративної композиції в раму, підрамник що відповідає стилю та концепції твору.

Таким чином, фінальний етап – оформлення декоративної композиції є комплексним процесом, що вимагає уваги до деталей, технічної майстерності та художнього чуття. Від якості виконання цього етапу залежить візуальне сприйняття виконаного твору, його естетична привабливість.

Технологічна послідовність виконання декоративної композиції «Квітучий світ» в техніці текстильної пластики демонструє взаємозалежності між кожним із етапів, де кожен наступний логічно впливає з попереднього. Жоден етап не є другорядним: не доопрацювання на будь-якому з етапів здатне порушити цілісність загального сприйняття художнього твору.

Комплексність підходу до виконання виразної декоративної композиції кваліфікаційної роботи полягає у поєднанні майстерного володіння технікою текстильної пластики та декоративного оздоблення деталей композиції, а також правильного колористичного рішення. Особливу роль у художній довершеності композиції художнього твору відіграє його оформлення в раму, адже саме це забезпечує цілісність сприйняття та відповідне естетичне враження.

Отже, весь процес поетапного виконання декоративної композиції «Квітучий світ» в техніці текстильної пластики за творами Марії Примаченко є не лише послідовністю технічних операцій, але й цілісним творчим актом, у якому художня інтуїція поєднується з технологічною точністю. Цей синтез забезпечує втілення ідеї у матеріальну форму декоративної композиції кваліфікаційної роботи.

2.4 Композиційна характеристика та естетична оцінка виконаної декоративної композиції «Квітучий світ»

У межах аналізу художньо-композиційних та технологічних особливостей декоративного текстильного мистецтва особливої уваги заслуговує безпосередній розгляд завершеного художнього твору – виконаної декоративної композиції «Квітучий світ» за творами Марії Примаченко (див. додаток Г, рисунок Г.1). Такий підхід дає змогу простежити, яким чином закладена на початковому етапі ідея, стилістика та образна концепція отримали втілення у матеріальній формі. Композиційна характеристика твору дозволяє не лише зосередитися на його структурі, логіці побудови та взаємодії візуальних елементів, а й виявити міру відповідності виконаної декоративної композиції «Квітучий світ» задуму, стилю, традиціям українського народного декоративного мистецтва.

Добре складеною композицією вважають таку, в якій неможливо ні додати, ні відняти будь-який її елемент, не порушуючи при цьому цілісності, гармонійної узгодженості всіх її елементів [25].

Відповідність закону цілісності досягається відчуттям гармонійності, де нічого не хочеться ні додати ні відняти не порушивши гармонійного (цілісного) відчуття.

Композиційні закономірності пов'язують усі структурні елементи в єдине ціле. Усі частини виконаної декоративної композиції «Квітучий світ» підпорядковані найбільш активній її частині – птаху-павичу, яка виступає в якості композиційного центру і є найбільш виразним елементом композиції.

Основними елементами декоративної композиції «Квітучий світ» є стилізовані рослинні мотиви, їх образна побудова не репрезентує конкретні ботанічні форми, натомість виконує декоративну функцію, яка через узагальнені візуальні символи транслює ідею гармонії природи, що є наскрізною у творчості Марії Примаченко. Саме рослинні форми, які

наближені до уявного образу листя або пелюсток, організовують простір композиції, виконуючи роль смислового та візуального навантаження.

Зелений колір фону, завдяки своїй насиченості візуально відступає на задній план, тим самим фокусуючи сприйняття на квітах та рослинності. Окремі рослинні форми, зокрема це листя, виконане в зелених відтінках, розташовані по периметру основного мотиву. Їхня кольорова насиченість дещо нижча за тло, що робить зелень листя менш вираженою поруч з яскравими кольорами квітів, що дозволяє цим елементам виконувати роль другого плану. Вони не змагаються за першість, а навпаки, обрамлюють квіткові елементи, підсилюючи їх звучання

Фон виконує роль своєрідного «підґрунтя», що дозволяє утримати увагу глядача на композиційних елементах, забезпечуючи при цьому колірну рівновагу всього твору.

Ще одним важливим засобом акцентування квіткових мотивів в декоративній композиції є масштаб і їх розташування. Яскраві насичені квіти у межах декоративної композиції «Квітучий світ» мають крупні розміри, що посилює їх акцентування на відносно темному фоні. Їх розміщення візуально стабілізує структуру, створюючи відчуття впорядкованості та гармонії. Зелені елементи, розташовані периферійно, виконують функцію візуальної рамки, яка не лише спрямовує сприйняття, а й забезпечує композиційний баланс.

Зображувані елементи мають високий ступінь стилізації, яка проявляється через спрощення та узагальнення форми. Усі рослинні форми позбавлені натуралізму, натомість наділені декоративною умовністю. Така художня мова передбачає акцент не на передачі об'єктивної реальності, а на трансляції емоційного стану, ідеї краси й гармонії. Форма пелюсток і листя зведена до геометрично наближених, симетричних обрисів.

Композиційна побудова є завершеною, продуманою і візуально узгодженою. Застосовані художні засоби не лише підкреслюють декоративну функцію твору, а й формують його унікальну естетичну мову. Центральний образ – птах-павич, незважаючи на умовність і абстрагування від реального,

зберігає органічність та вписується в традицію українського народного мистецтва. Твір виявляє високу міру авторського переосмислення стилістики Примаченко, де автор не копіює, а трансформує художні архетипи у новій матеріальній формі, демонструючи актуальність народної образності в сучасному декоративному текстильному мистецтві.

Колористичне рішення декоративної композиції «Квітучий світ» відіграє ключову роль у формуванні його емоційного наповнення, композиційної виразності та загального декоративного звучання. Кольорова палітра виступає не лише інструментом візуального впливу, але й засобом передавання художнього задуму, естетичних орієнтирів та внутрішнього символізму твору.

У виконаній декоративній композиції «Квітучий світ» основна увага акцентується на поєднанні контрастних і гармонійно взаємодіючих кольорів, які формують цілісну візуальну мову та викликають позитивні емоційні асоціації.

Фонове тло роботи виконано в темно-зеленому кольорі, що задає теплий, глибокий тон усій композиції. Зелений колір, відповідно до колористичних теорій, традиційно асоціюється з. У декоративному мистецтві цей колір часто застосовується для створення візуального піднесення та активізації емоційного стану глядача. У декоративній композиції «Квітучий світ» він виконує функцію тла, що асоціюється з глибокою зеленню квітучого саду. По-перше, він є композиційною основою, на якій вибудовується структура центральних та периферійних елементів. По-друге, цей колір значно підсилює яскравість і насиченість інших кольорів, що знаходяться на його тлі, створюючи сильні кольорові контрасти та забезпечуючи виразність зображення.

Центральним елементом композиції є птах-павич, тіло якого виконано в насиченому жовто-гарячому кольорі, що утворює виразний контраст із темною зеленню фону. Темно-зелений сприймається як глибокий, врівноважений і символічно насичений колір, пов'язаний із мудрістю, спокоєм, внутрішньою зосередженістю. Жовто-гарячий колір тіла птаха у

поєднанні з ним набуває декоративного звучання, втрачаючи частину своєї стриманості. Жовтий колір підсилюється яскраво блакитним та насиченим синім кольорами хвоста і крила птаха. Цей дихотомічний зв'язок створює ефект оптичної напруги, що одночасно збуджує емоційне сприйняття і посилює декоративну виразність образу райського саду – квітучого світу природи з її дивовижними мешканцями.

Зелений колір, використаний для зображення другорядних елементів, таких як бокові рослинні мотиви, виконує роль посередника між жовтим і синім. Його тональність дещо м'якша, що дозволяє гармонізувати взаємодію двох контрастних кольорів – синього і жовтого. У художньо-символічному аспекті зелений асоціюється з природою, зростанням, життєвою енергією та гармонією. Завдяки цьому зелені елементи пом'якшують візуальну різкість контрастів, формуючи плавні переходи між фоною площиною та домінантними мотивами. Водночас, його домінантна присутність не затьмарює жовто-блакитних акцентів як на тілі птаха, так і у квіткових елементах композиції, а навпаки – підтримує загальну композиційну рівновагу, зберігаючи логіку структурного ритму.

Додаткові акценти виконані за допомогою рожевих та бузкових кольорів, які використовуються у вигляді допоміжних декоративних деталей. Їх застосування спрямоване на підсилення візуальної складової зображення, а також на створення багатоколірності квітучого світу. Червоний колір малює вносить у композицію елемент енергії, пристрасті, динаміки. Світло-бузкові та блідо-блакитні квіти виконують функцію, чистоти та візуальної рівноваги загальної композиції. Розміщення таких акцентів (холодно-синіх, холодно-бузкових та жовтогарячих) на глибокому зеленому фоні забезпечує додаткову диференціацію структурування композиції зображення, збагачує її візуальну мову та підкреслює народний характер твору.

Кольорові поєднання в декоративній композиції «Квітучий світ» побудовані на принципі активного контрасту, водночас із дотриманням

загального декоративного балансу. Найсильніший з них— це взаємодія жовтого та синього кольорів, яка утворює головний фокус уваги. Такий контраст використовується як композиційний прийом, що забезпечує виразність композиції. У свою чергу, зелений колір гармонізує цю взаємодію, а червоні та блідо-бузкові акценти поглиблюють художній ефект, посилюючи цю контрастність.

Емоційний настрій, який формує кольорова гама твору, чітко корелює з його концепцією— ідеєю «Квітучого світу». Всі кольори працюють на створення образу життєствердності, краси природи та радості буття. Яскравий та насичений колорит передають відчуття святковості, піднесення, урочистості. Таким чином, колористичне рішення виконує не лише декоративну, а й концептуальну функцію, надаючи твору завершеного естетичного вигляду та глибокого змістовно-народного наповнення.

У підсумку, колористика твору «Квітучий світ» є складно організованою системою, що поєднує контраст і гармонію, символізм і декоративність. Завдяки ретельно підібраній кольоровій палітрі вдалося досягти високого емоційного впливу та естетичної досконалості, що є характерним для найкращих зразків українського народного декоративного мистецтва. Кольорова гамма має важливе значення у формуванні гармонії. Попри наявність яскравих контрастів між окремими кольорами, їх поєднання є вивіреним і не порушує цілісності композиції. Колір не лише виконує декоративну функцію, але й працює як елемент упорядкування: завдяки повторенню певних кольорових поєднань у різних частинах твору створюється ефект єдності.

Композиційна організація декоративної композиції «Квітучий світ» базується на гармонійному поєднанні ритму, симетрії та балансу, які є фундаментальними засобами організації візуальної структури й, водночас, чинниками формування естетичного сприйняття. Завдяки чіткому впорядкуванню форм, колористичних акцентів та повторюваних

декоративних мотивів, у декоративної композиції досягається цілісність образної мови, що забезпечує високий рівень композиційної завершеності.

Гармонія як базовий принцип композиції реалізується насамперед через органічне поєднання всіх елементів у єдину стилістичну систему. Чітка структурна організація, об'єднана спільною ідеєю, дозволяє уникнути випадковості у розміщенні форм, завдяки чому виникає відчуття впорядкованості. Візуальна логіка композиції зчитується як впевнене слідування художньому замислу.

Ритм у композиції виявляється через повторення однакових або подібних елементів у певній послідовності, що створює відчуття візуального порядку та організованості. Ритмічна структура задається серіями повторів різних форм і кольорів квітів, які розміщені з певними не регульованими інтервалами, що підсилює розмірену хаотичність природи квітучого світу у будові твору. Роль дрібних декоративних деталей – серединок квітів, полягає в тому, що вони, повторюючись у кожному елементі, посилюють ритмічну цілісність композиції, водночас урізноманітнюючи візуальне наповнення композиції. Такий підхід створює відчуття впорядкованого руху, внаслідок чого композиція сприймається легко і природно.

Наявність візуальної динаміки є важливою складовою композиції твору, попри його загальну асиметричну організацію. Динамічність формується завдяки асиметричній, чітко вираженій діагональній побудові декоративної композиції «Квітучий світ», а також через активне залучення руху форм від центру до периферії. Такий векторний рух зумовлює ефект розгортання зображення, внаслідок чого твір набуває певної внутрішньої енергії.

Окрім цього, наявність дрібних декоративних елементів створює складні візуальні ритми, які активізують сприйняття композиції. Таким чином, виникає відчуття внутрішнього руху, що надає твору додаткової динамічності.

Асиметрія, яка є домінантним композиційним принципом виконаного твору, забезпечує формальну збалансованість усіх елементів композиції і

надає твору урочистого та піднесеного звучання. Умовна діагональна вісь, що проходить по нижньому краю тулуба птаха, слугує орієнтиром для розміщення всіх основних та другорядних елементів. Така організація простору створює ефект гармонії між стабільністю й декоративною багатобарвністю. Асиметрія у виконаній декоративній композиції «Квітучий світ» виступає елементом формальної впорядкованості, візуальним носієм ідеї природного порядку, завершеності й естетичної досконалості.

Взаємодія декоративних елементів у декоративній композиції «Квітучий світ» є одним із ключових аспектів формування цілісного художнього образу, що базується на органічній єдності форм, кольорів та текстур. Основним структурним компонентом композиції виступають рослинні мотиви, які відіграють роль провідних образних елементів і водночас несуть глибокий символічний зміст. Форми, що інтерпретуються як квіти або плоди, та зелені елементи, що сприймаються як листя, створюють узгоджену систему декоративних образів, що вирізняються яскраво вираженою народністю. Їх контури, колірні рішення та декоративні деталі взаємодіють між собою, формуючи цілісний ансамбль, в якому кожен компонент підкреслює декоративний характер іншого.

Дрібні декоративні деталі, такі як серединки квітів, відіграють важливу роль у деталізації їх орнаментальної структури. Вони функціонують як акценти, що оживляють загальний образ і сприяють посиленню візуальної динаміки. Контрастні колірні плями, що сприяють виокремленню центральних мотивів – серединок квітів, надають їм більшої виразності та візуального обсягу, акцентуючи увагу на деталях поверхні та структурній складності квітів. Ця візуальна динаміка декоративних елементів підтримує композиційну цілісність і сприяє утворенню складного, але гармонійного зображення у стилістиці народного наївного мистецтва.

Простір у декоративній композиції «Квітучий світ» не має реалістичної глибини чи перспективи, що є типовою рисою народного декоративного мистецтва. Відсутність тривимірності компенсується ретельним узгодженням

кольорів, форм і ритмів, які створюють відчуття цілісності й упорядкованості. У цьому мистецькому просторі формується уявний світ, де декоративність стає основним засобом виразності, а фантазія створює унікальну візуальну реальність.

Всі елементи композиції перебувають у тісній взаємодії, утворюючи синергетичну систему, де кожен компонент взаємодіє з іншими, підтримуючи загальну концепцію твору.

Взаємозв'язок між основними декоративними елементами та дрібними деталями сприяє формуванню цілісної композиційної структури, у якій усі частини підпорядковані загальному художньому задуму. Завдяки цьому взаємозв'язку створюється відчуття гармонії, яке поєднує яскравість кольорової гами, плавність форм і ритміку елементів композиції. Твір розглядається як організована система декоративних образів, де взаємодія форм та кольорів веде до цілісного сприйняття, характерного для української традиції декоративного мистецтва.

Цілісність декоративної композиції «Квітучий світ» за творами Марії Примаченковиконаної у техніці текстильної пластикизавершує рама.

Таким чином, у декоративній композиції «Квітучий світ» відбувається взаємодія декоративних елементів на кількох рівнях: колірному, формальному та просторовому. Цей багаторівневий зв'язок забезпечує виразність виконаної декоративної композиції та її емоційний вплив на глядача, формуючи естетичну цінність твору. Взаємодія кольорів, форм і текстур у декоративній системі декоративної композиції підкреслює ідею природної краси і багатства, трансформовану у стилізований, художньо узагальнений образ, що відповідає концепції «Квітучого світу».

Процес від ідеї та пошуків, до втілення задуму в матеріалі представлено в проєкті постеру кваліфікаційної роботи на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти під назвою «Декоративна композиція «Квітучий світ» за творами Марії Примаченкоу техніці текстильної пластики» (див. додаток Д).

ВИСНОВКИ

У ході виконання кваліфікаційної роботи було проведено комплексний аналіз сучасного стану мистецтва текстильної пластики, зокрема у контексті поєднання традиційних технік і новаторських підходів. Проведено історичний аналіз і надано характеристики художньо-технологічним особливостям виконання творів в техніці текстильної пластики. Встановлено, що текстильна пластика, будучи різновидом декоративного мистецтва, продовжує розвиватися як органічне поєднання культурної спадщини і сучасних технологій, що відкриває нові можливості для творчого самовираження митців.

Ідея та художньо-образне обґрунтування теми «Квітучий світ» ґрунтувалося на вивченні та аналізі творів Марії Примаченко, що послужили джерелом натхнення для створення декоративної композиції «Квітучий світ» у техніці текстильної пластики. Виявлено, що образний світ Марії Примаченко відображає гармонійний зв'язок людини з природою та казковим духовним світом.

Проведена характеристика використаних в процесі виконання практичної частини кваліфікаційної роботи матеріалів та інструментів, а також здійснено калькуляцію витрат на матеріали щодо виконаної декоративної композиції в техніці текстильної пластики.

Розроблена технологічна послідовність виконання декоративної композиції «Квітучий світ», забезпечила результат та якість виконаного твору.

Використання техніки текстильної пластики надало можливість у декоративній композиції відтворити багатство квітучого світу притаманного роботам Марії Примаченко, а також надало елементам композиції об'ємності і пластичної живописності, що посилюється фактурою та кольорами використаного матеріалу (сучасного фетру).

Здійснена композиційна характеристика виконаної декоративної композиції «Квітучий світ», де обґрунтовано засоби композиції за допомогою яких встановлюється гармонійний баланс кольору, форми та фактури.

Виконана декоративна композиція «Квітучий світ» демонструє, що адаптація традиційного декоративного мистецтва до сучасних реалій можлива і необхідна для збереження культурної ідентичності. Інтерпретація творчості Марії Примаченко в техніці текстильної пластики відкриває широкі перспективи для розвитку сучасного українського декоративного мистецтва, сприяючи його популяризації та визнанню як на національному, так і на міжнародному рівнях.

Під час виконання кваліфікаційної роботи згідно поставлених мети і завдань було:

- проаналізовано історію розвитку традиційного і сучасного текстилю;
- визначено художньо-технологічні особливості виконання творів в техніці текстильної пластики;
- розкрито ідею та обґрунтовано художньо-образне значення теми «Квітучий світ» за творами Марії Примаченко;
- охарактеризовано матеріали, інструменти та здійснено калькуляцію витрат на виконання декоративної композиції;
- описано технологічну послідовність виготовлення декоративної композиції «Квітучий світ» в техніці текстильної пластики;
- надано композиційну характеристику та естетичну оцінку виконаній декоративній композиції «Квітучий світ».

Таким чином, завдання кваліфікаційної роботи поставлені на її початку – виконані, а мета досягнута, що робить скромний внесок у збереження культурної спадщини через творчість, відповідає сучасним запитам і сприяє формуванню національної ідентичності в умовах глобалізації.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

- 1 Корницька Л. А., Матвеева К.В. Невичерпні можливості для творчого самовираження у мистецтві художнього текстилю, збірник наукових праць: Сучасні тенденції підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва: теорія, досвід, проблеми: / О. В. Марущак (голова) та [ін.]. Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2024. Вип. 7.
- 2 Гулей О. В. Декоративно-прикладне мистецтво: навч. посіб. Суми: Видавництво СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2010. –152 с.
- 3 Сучасне українське декоративне мистецтво: збереження національної своєрідності в умовах глобалізації: монографія / [Л. Бурковська та ін.]. Київ: ІМФЕ, 2019. – 239 с.
- 4 Натуральні тканини: повний огляд видів, характеристик, особливостей // Zlotystudent.com.ua. URL: <https://zlotystudent.com.ua/naturalni-tkanini-povnij-oglyad-vidiv-harakteristik-osoblivostej/> (дата звернення: 15.05.2025).
- 5 Шульга З. Художній текстиль як зброя // Вісник Львівської національної академії мистецтв. – 2017. Вип. 31. – С. 51–70. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnam_2017_31_7 (дата звернення: 15.05.2025).
- 6 Fabric Sculpting Techniques: A Comprehensive Guide to Textile Art // BigWriteHook.co.uk. URL: <https://www.bigwritehook.co.uk/blog/fashion-13/fabric-sculpting-techniques-a-comprehensive-guide-to-textile-art-4036> (дата звернення: 15.05.2025).
- 7 Історія декоративного мистецтва України: У 5 т. Т. 5 / [Голов. Ред.Г. Скрипник]; НАН України, Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. – Київ, 2016. – 546 с.

- 8 Basic Tools, Equipment & Support Materials used in Textiles Craft // URL: <https://www.omemy.com/post/basic-tools-equipment-support-materials-used-in-textiles-craft> (дата звернення: 15.05.2025).
- 9 МІСТ (мистецтво, історія, сучасність, теорія: Зб. наук. Пр. змистецтвознавства культури/Ін-т проблем сучасного мис-ва АМУ; Редкол.: В. Сидоренко (голова) т: ін. – К.: Інтертехнологія, 2006. – 432 с.
- 10 Декоративно-ужиткове мистецтво. Словник. Т. 2. / Я. П. Запаско, І. В. Голод, В. Білик та ін. – Львів : Афіша, 2000. – 400 .
- 11 Сучасне українське декоративне мистецтво: збереження національної своєрідності в умовах глобалізації: монографія / [Л. Бурковська та ін.]. Київ: ІМФЕ, 2019. – 239 с.
- 12 Кусько К. Сучасна текстильна аплікація України // Вісник Львівської національної академії мистецтв. 2017. Вип. 36. С. 124–144. URL: https://lnam.edu.ua/files/Academy/nauka/visnyk/pdf_visnyk/36/124-144_%D0.pdf (дата звернення: 15.05.2025).
- 13 Бондарев. К. Творчість Марії Примаченко. 2014. URL:<http://www.bondarev.com.ua>.
- 14 Палінський І. Марія Примаченко. Український живопис. 2012. URL:<http://ukrmystetstvo.blogspot.com>.
- 15 Пилипенко Г. Неосяжне мистецтво Марії Примаченко. Урядовий кур'єр. 2016. 25 лют. URL: <https://ukurier.gov.ua>.
- 16 Жайворонок В. В. Знаки української етнокультури : Словник-довідник. Київ : Довіра, 2006. 703 с. 26-27 URL: <https://archive.org/details/etnokulturi/page/n353/mode/1up?view=theater>
- 17 Палінський І. Марія Примаченко. Український живопис. 2012. URL: <http://ukrmystetstvo.blogspot.com>
- 18 Українські замовляння / упоряд. Н. М. Москаленко ; автор передмови та коментаря М. О. Новикова. К.: Дніпро, 1993. –309 с.
- 19 Завадська В., Музиченко Я., Таланчук О., Шалак О. 100 найвідоміших образів української міфології. – К.: Орфей, 2002. – 448с.

20 Жайворонок В.В. Знаки української етнокультури : словник-довідник] / В.В. Жайворонок. – К.: Довіра, 2006. – 703 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Zhaivoronok_VV/Znaky_ukrainskoi_etnokultury.pdf?

21 Найден О. С. Марія Примаченко: орнамент простору та простір орнаменту: нариси жанрової поетики творів. Монографія. Київ, 2011. С. 7–23

22 Кваліфікаційна робота: методичні рекомендації для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» / уклад.: Л. А. Корницька. – Хмельницький, 2024. – 35 с.

ДОДАТОК А
(довідковий)

СУЧАСНА ТЕКСТИЛЬНА ПЛАСТИКА

а) «Чотири тунелі дослідження», 2015 р.

б) «Після Праги», 1968–1988 рр.

Рисунок А.1 – Роботи американської художниці Шейли Хікс

а) «Без назви», 1996 р.

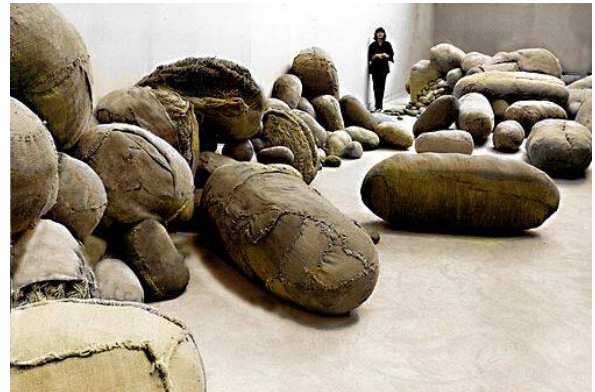

б) «Рожеві дні та блакитні дні», 1997 р.

Рисунок А.2 – Роботи французької художниці Луїзи Борджуа

а) «Червоний Абакан», 1969 р.

б) «Ембріологія», 1978–1980 рр.

Рисунок А.3 – Роботи польської художниці Магдалени Абаканович

Рисунок А.4 – «Зелений янгол надії», Олени Шуміліної

Рисунок А.5 – «Геометричний денім», Тетяни Власенко

ДОДАТОК Б

(довідковий)

КВІТКОВІ МОТИВИ У ТВОРАХ МАРІЇ ПРИМАЧЕНКО

а) «Соняшник життя», 1963   б) «На чужий коровай очі не поривай», 1983

в) «Синій вазон з квітами», 1960   г) «Соняшник з бджолами», 1962

Рисунок Б.1 – Твори Марії Примаченко з квітами

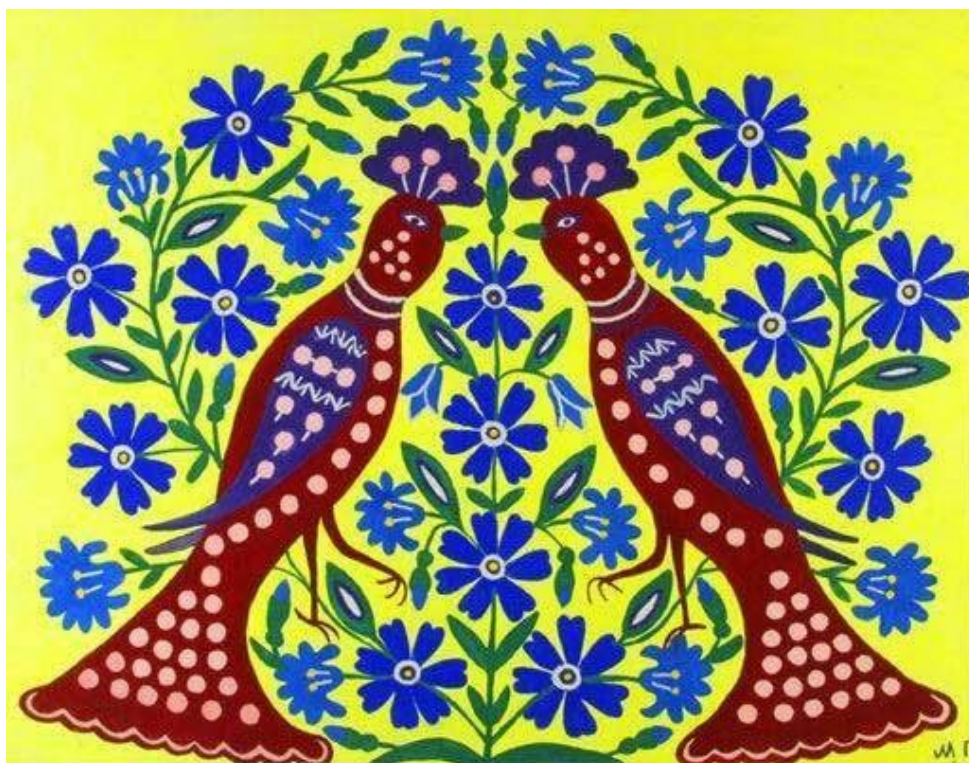

Рисунок Б.2 —«Дві синички», 1986 р.

Рисунок Б.3 – «Роки мої молоді, прийдіть до мене в гості», 1969 рік

ДОДАТОК В
(довідковий)
ПТАХИ У ТВОРАХ МАРІЇ ПРИМАЧЕНКО

Рисунок В.1 – «Сині птахи у квітках», 1983

Рисунок В.2 – «Українські танцюристи», 1983 р.

Рисунок В.3 – «Півні», 1976

Рисунок В.4 – «Прилетіла павліна на яблоні сіла и рада що у своєму краю», 1994

Рисунок В.5 – «Казковий птах», 1986 р

Рисунок В.6 – «Калинові береги»

Рисунок В.7 – «Птах», 1962

Рисунок В.8 – «Птахи у квітах», 1975

ДОДАТОК Г
(обов'язковий)

ВИКОНАНА ДЕКОРАТИВНА КОМПОЗИЦІЯ «КВІТУЧИЙ СВІТ»

Рисунок Г.1 – Декоративна композиція «Квітучий світ» за творами
Марії Примаченко у техніці текстильної пластики

ДОДАТОК Д
(обов'язковий)

ПРОЄКТ ПОСТЕРУ
ДО ВИКОНАНОЇ ДЕКОРАТИВНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРСЬКОГО РІВНЯ
ДЕКОРАТИВНА КОМПОЗИЦІЯ «КВІТУЧИЙ СВІТ»
ЗА ТВОРАМИ МАРІЇ ПРИМАЧЕНКО У ТЕХНІЦІ ТЕКСТИЛЬНОЇ ПЛАСТИКИ

ДЖЕРЕЛА НАТХНЕННЯ

ПОШУТ ТВОРЧОЇ ІДЕЇ

ФОТО ГОТОВОЇ РОБОТИ

ВІЗУАЛІЗАЦІЯ

ПРОЦЕС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

КОЛІРНА ПАЛІТРА МАТЕРІАЛУ

ЗДОБУВАЧ:
СТ. ГР. ДМ-21-1 МАТВЄСВА КСЕНІЯ
ОПП "Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво"

КЕРІВНИК:
ЛАРИСА КОРНИЦЬКА
Доцент кафедри технологічної та
професійної освіти і декоративного
мистецтва, канд. пед. наук, доцент

АНОТАЦІЯ:
Кваліфікаційна робота виконується з урахуванням художньо-технологічних особливостей техніки текстильної пластики та використаних матеріалів. Ідея та художньо-образний зміст теми «КВІТУЧИЙ СВІТ» ґрунтуються на аналізі творів Марії Примаченко, надихаючись яскравим, неперевершеним, дещо наївним, але глибоко народним мистецтвом.